

**รายงานการติดตามและประเมินผล
การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**

**ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทร 0 4323 9256 www.kkpao.go.th**

รายงานการติดตามและประเมินผล
การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

โดย

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คำนำ

การติดตามและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและประเมินผลความสำเร็จของงานอันจะนำไปสู่การดำเนินการแก้ไขปรับปรุงร่วมกันให้บรรลุเป้าหมาย ช่วยให้ดำเนินการตามแผนได้ราบรื่นตลอดจนปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคหรือปรับแผนให้เหมาะสมพัฒนาได้ตรงตามนโยบายของผู้บริหาร

ในการนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้มีการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 การติดตามและประเมินผลครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงได้เพราะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ ประชาชน บุคคลทั่วไปที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ ประเมินผล ตลอดจนปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะต่างๆ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่าเอกสารสรุปผลการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์และปรับปรุงการดำเนินงานครั้งต่อไป

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล	3
1.3 ความสำคัญของการติดตามและประเมินผล	3
1.4 ขอบเขตการติดตามและประเมินผล	4
1.5 ประชากรที่ทำการตรวจติดตามและประเมินผล	4
1.6 การติดตามและประเมินผล	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	8
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่น	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ	20
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด	25
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการติดตามและประเมินผล	
3.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล	35
3.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล	35
3.3 การเลือกพื้นที่ดำเนินการ	36
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล	36
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.6 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
3.8 การนำเสนอ	37
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล)	38
4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินโครงการ	42

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	
5.1 วัตถุประสงค์การติดตามและประเมินผล	46
5.2 แนวทางและวิธีการประเมิน	46
5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล	46
5.4 อภิปรายผล	49
5.5 ข้อเสนอแนะ	50
5.5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	52
5.5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	53
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

-ค-

บทสรุปผู้บริหาร

จากการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการว่าเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีการโครงการที่ขอรับการสนับสนุน รวมไปถึงการบริหารงบประมาณตามโครงการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งเงินเหลือจ่ายจากโครงการเพื่อเป็นข้อมูลรายงานให้ผู้บริหารทราบและช่วยตัดสินใจในการอุดหนุนงบประมาณดำเนินการในครั้งต่อไป โดยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม/สัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 61 หน่วยงาน และประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 152 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด-ต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการติดตามและประเมินผลความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด-ปิด ผลการติดตามและประเมินผลพบว่า

การดำเนินการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดการติดตามและประเมินผลในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งหมด 54 โครงการ ตั้งจ่ายรายการใหม่ จำนวน 14 โครงการ ยกเลิกโครงการเงินอุดหนุน จำนวน 7 โครงการ รวมจำนวนติดตามและประเมินผลโครงการเงินอุดหนุนทั้งหมด 61 โครงการ โดยแบ่งผลการติดตามและประเมินผลออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล)

แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ส่วนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ

ส่วนที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม จำนวน 39 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 63.93

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการศึกษา จำนวน 16 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.23

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชน จำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 3 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 4.92

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี จำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ส่วนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานของโครงการมากที่สุด มีจำนวน 52 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 85.25 รองลงมาเป็นบุคลากรในหน่วยงาน มีจำนวน 6 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 9.84 และลำดับสุดท้ายเป็นผู้บริหารหน่วยงาน มีจำนวน 3 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 4.92

2. หน่วยงานทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาตามแนวยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. โครงการทุกโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. หน่วยงานที่ขอรับงบประมาณสนับสนุนส่วนใหญ่ตั้งงบประมาณสมทบมีมากที่สุด จำนวน 45 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 73.77 ไม่ได้ตั้งงบประมาณสมทบ มีจำนวน 16 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 26.23

5. หน่วยงานไม่ได้ขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบนอกจากหน่วยงานของ อบจ. มากที่สุด มีจำนวน 33 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมาขอรับเงินสมทบจากหน่วยงานอื่น มีจำนวน 24 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 39.34 และลำดับสุดท้ายบูรณาการร่วมกัน มีจำนวน 4 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 6.56

6. การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

7. การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย แยกรายละเอียดต่างๆไว้ อย่างชัดเจน ครบถ้วน เพื่อการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

8. งบประมาณที่ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โครงการไม่มีเงินเหลือจ่ายและนำส่งคืนให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 56 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 91.80 รองลงมามีเงินเหลือจ่ายนำส่งคืนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 4 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 6.56 และลำดับสุดท้ายมีเงินเหลือจ่ายแต่ยังไม่ส่งคืน มีจำนวน 1 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 1.64

9. เมื่อดำเนินงานแล้วเสร็จทุกหน่วยงานได้จัดส่งรายงานสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ

หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนฯ มีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.42 คิดเป็นร้อยละ 88.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. หน่วยงานได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.55 คิดเป็นร้อยละ 91.00

2. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.54 คิดเป็นร้อยละ 90.80

3. หน่วยงานของท่านได้รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ย

$(\bar{x}) = 4.41$ คิดเป็นร้อยละ 88.20

4. หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์ โครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ย

$(\bar{x}) = 4.38$ คิดเป็นร้อยละ 87.60

5. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย

$(\bar{x}) = 4.34$ คิดเป็นร้อยละ 86.80

6. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย

$(\bar{x}) = 4.33$ คิดเป็นร้อยละ 86.60

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการติดตามและประเมินผลของประชาชนบุคคลทั่วไปที่ได้รับประโยชน์จากการใช้เงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 152 ราย พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด มีจำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.23 รองลงมาเป็นเพศชาย มีจำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.77

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีจำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.16 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.34 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.45 อายุระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.13 น้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.26 และลำดับสุดท้าย 61 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระดับมัธยมต้นหรือเทียบเท่า มีจำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.79 ปริญญาตรี มีจำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.08 ประถมศึกษา มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.82 มัธยมปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า มีจำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.50 ปวส.หรือเทียบเท่า มีจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.55 สูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.29 และลำดับสุดท้าย อื่นๆ มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.97

4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สถานภาพเป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.61 ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน มีจำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.11 เจ้าหน้าที่/พนักงานของรัฐ มีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.47 อสม. มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.89 ประชาคมหมู่บ้าน มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.61 และลำดับสุดท้าย อื่นๆ มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.30

5. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกรมีจำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.18 รับจ้างทั่วไป มีจำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.58 รับราชการ มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.84 นักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.21 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/เอกชน มีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.24 และลำดับสุดท้าย อื่นๆ มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.95

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

ผลจากการสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กำหนดไว้ 8 ประเด็น ในแต่ละประเด็นคำถามโดยคิดค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ในแต่ละประเด็น แบ่งช่วงคะแนนความพึงพอใจ 5 ระดับ เพื่อแปลผลจากช่วงคะแนนเฉลี่ย พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.58 คิดเป็นร้อยละ 91.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ เรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.62 คิดเป็นร้อยละ 92.40
2. โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.61 คิดเป็นร้อยละ 92.20
3. โครงการมีเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.59 คิดเป็นร้อยละ 91.80
4. โครงการนี้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลโครงการ/กิจกรรมและมีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ ($\bar{x}$) = 4.58 คิดเป็นร้อยละ 91.60
5. ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ ($\bar{x}$) = 4.57 คิดเป็นร้อยละ 91.40
6. โครงการนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.55 คิดเป็นร้อยละ 91.00

อภิปรายผล

สรุปผล ดังนี้

จากการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเมื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้รายงานผลการดำเนินงานให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่โครงการแล้วเสร็จทุกโครงการ และได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ ของหน่วยงานที่ขอรับงบประมาณพร้อมแสดงรายละเอียดการรับ-จ่าย วัสดุเงินครบถ้วนเพื่อรับการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ซึ่งในการสนับสนุนโครงการตามแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หน่วยงานรับเงินอุดหนุนทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังนั้น การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่หน่วยงานได้รับมีการนำไปใช้จริงกับโครงการตามแต่ละยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ โดยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มากที่สุดคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม เป็นยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินโครงการมากที่สุดถึง 39 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 63.93 จากจำนวนโครงการทั้งหมด จึงสามารถประมาณการได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพคนและสังคมต้องการให้ประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ในทุกมิติและได้รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีคุณภาพ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นมีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม มีการเชิดชูคุณค่าความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทยบนความเข้าใจความหลากหลาย

ทางวัฒนธรรมที่ทำให้ชุมชน สังคม มีความสมานฉันท์และสันติสุข รองลงมาคือยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการศึกษา ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 16 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.23 จากจำนวนโครงการทั้งหมด จึงสามารถประมาณการได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมขอนแก่น เขต 1 - เขต 5 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จะได้รับงบประมาณสนับสนุนทุกปี และมีแนวโน้มที่จะได้รับงบประมาณสนับสนุนมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นโครงการที่พัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชาการ ให้สามารถแข่งขันในระดับเขตพื้นที่และระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงส่งเสริมให้โรงเรียน ครูผู้สอน และทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้พัฒนาเด็กและเยาวชนให้เต็มตามศักยภาพ (Quality) และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประเมินความคุ้มค่าของโครงการเพื่อให้ได้ผลผลิตผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้ที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน สังคม ทั้งที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้และไม่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ ดังนั้น การประเมินความคุ้มค่าจากผลสำรวจการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ครบทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ยุทธศาสตร์ ที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจากการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการใช้ทรัพยากรและกระบวนการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตตามวัตถุประสงค์โดยพิจารณาจากผลของข้อมูลที่ได้รับ อีกทั้งรายงานผลโครงการเมื่อได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ได้มีการส่งรายงานผลการดำเนินงานให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบทุกโครงการ เทียบกับต้นทุนทั้งหมดการจัดหาทรัพยากรที่ได้มาตรฐานมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมรวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัด ทรัพยากรประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ด้านได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัด โดยประสิทธิภาพการผลิตจะวัดจากประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการจัดการ และการปฏิบัติงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งผลการประเมินโครงการในครั้งนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สร้างความคุ้มค่าในการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยรวมโดยแรงศรัทธาของประชาชนมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ความคิดเห็นของหน่วยรับเงินอุดหนุนได้แสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยรับเงินอุดหนุน เห็นควรสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นกว่าเดิมเพื่อกระจายแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ไปสู่ยังตำบล หมู่บ้านให้ได้มากขึ้น เนื่องจากทุกโครงการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณได้มากขึ้นจะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้มากขึ้นและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ จึงเห็นควรให้มีการทบทวนฐานวิธีการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดรวมถึงการจัดทำแผนงานโครงการที่ดี มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการพบว่า หน่วยงานได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 91.60 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นถือเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะที่หลากหลายตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งยังต้องดำเนินการให้ตอบสนองต่อประโยชน์ และความต้องการของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขและเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่ที่เป็นส่วนราชการระบบเปิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่นจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้านทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาครัฐจะจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุดคือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ซึ่งนำไปสู่ความเห็นพ้องต้องกันลดการขัดแย้ง ส่งผลให้การจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามภารกิจอันเป็นอำนาจหน้าที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุดเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

ในการประสานงานหน่วยงานรับเงินอุดหนุนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ ส่วนแผนงานและงบประมาณ ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล ได้ออกตรวจติดตามและประเมินผลซึ่งมีข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ดำเนินการขององค์กรหรือหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งงานบ่อยครั้งทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้มีการถ่ายทอดกระบวนการ ขั้นตอน เอกสารแบบรายงานผลการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 จึงทำให้การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้องตามหลักระเบียบ ซึ่งคณะทำงานออกตรวจติดตามและประเมินผลได้แนะนำ ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนเกี่ยวกับแบบรายงานผลการดำเนินงานเพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้วเพื่อเป็นประโยชน์ในการขอรับงบประมาณสนับสนุนในปีต่อไป

2. เจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโครงการบางหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนดำเนินการจัดโครงการไม่ทันต่อห้วงระยะเวลาที่กำหนดในแผนดำเนินงานเนื่องจากยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งผลให้ต้องขอสงวนเงินคืนให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

3. หน่วยงานที่ขอรับงบประมาณ ได้รับงบประมาณจากส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นล่าช้า หรืออยู่ในห้วงระยะเวลาที่กระชั้นชิดในการจัดโครงการ/กิจกรรม ทำให้การบริหารงบประมาณเป็นไปด้วยความยุ่งยาก

4. ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานกลางเพื่อนำไปจัดซื้อหรือจัดจ้างครุภัณฑ์ให้แก่หน่วยงานย่อย หน่วยงานกลางเสนอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดงบประมาณให้แก่หน่วยงานย่อยโดยตรงเพื่อการบริหารงบประมาณเป็นไปด้วยความรวดเร็วและสะดวกในการดำเนินโครงการ

5. หน่วยงานบางแห่งมีงบประมาณดำเนินการโครงการไม่เพียงพอจึงต้องขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบทำให้ไม่สามารถแยกและจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินตามจำนวนงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ ทำให้การตรวจสอบเป็นไปด้วยความยุ่งยาก

6. หน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นไม่เข้าใจในห้วงระยะเวลาในการจัดทำหนังสือขอรับการสนับสนุน จึงอยากให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นจัดทำแผนดำเนินงานขอรับการสนับสนุนให้แก่หน่วยรับเงินอุดหนุนเพื่อให้หน่วยรับงบประมาณจัดส่งหนังสือร้องขอได้ทันห้วงระยะเวลาในปีงบประมาณนั้นๆ

7. บางหน่วยงานไม่เข้าใจระเบียบการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ทำให้ต้องทำหนังสือขอยกเลิกโครงการหรือขอส่งเงินคืน อันเนื่องมาจากการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและมีปัญหาในการบริหารจัดการโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อนำไปพิจารณาว่าจะปรับปรุง/ยุติหรือให้การสนับสนุนในปีงบประมาณถัดไป เพราะข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สามารถรู้ถึงความต้องการของประชาชนในแต่ละปี เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและคำนึงถึงความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง

1.2 ฐานข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาต่างๆ ของคณะกรรมการตรวจติดตามและประเมินผลในปีงบประมาณที่ผ่านมาสามารถนำมาประกอบการพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและคณะกรรมการฯ เห็นควรพิจารณางบประมาณที่คาดว่าจะได้รับและรายละเอียดโครงการที่คาดว่าจะดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องและใกล้เคียงกับศักยภาพในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในการสนับสนุนงบประมาณในปีต่อไป

1.3 เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ดำเนินโครงการ ควรส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการงบประมาณร่วมกันระหว่างหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและหน่วยงานอื่นโดยการกำหนดระเบียบ/แนวทาง การปฏิบัติที่ชัดเจน รวมถึงกำหนดให้มีคณะกรรมการที่ขับเคลื่อนการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน โดยควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันมีเป้าหมายในการดำเนินงานโครงการให้บรรลุผลสำเร็จในทิศทางเดียวกัน

1.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.2.1 ส่วนราชการที่รับผิดชอบหน่วยงานต่างๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ควรชี้แจง ระเบียบ วิธีการขั้นตอนการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนฯ และกำกับให้หน่วยงานที่ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้ดำเนินโครงการทันทีเมื่อได้รับการอนุมัติโครงการและ

จัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานอย่าง
เคร่งครัดหากพบปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงานตามช่วงระยะเวลาดังกล่าวให้แจ้งต่อ
ผู้บังคับบัญชา ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนา
ฯ รวมไปถึงกำหนดกรอบระยะเวลาเสนอโครงการการขอรับงบประมาณให้กับหน่วยขอรับเงินอุดหนุนให้ทราบ
ล่วงหน้า

1.2.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นควรพิจารณาเพิ่มวงเงินงบประมาณสนับสนุนโครงการ
ในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาองค์กรให้เป็นจุดบริการประชาชนและเป็นที่ยอมรับของชุมชน
ในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถไปจนถึงมีทักษะในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น
และปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้

1.2.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดควรเน้น
ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคน
ในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตลอดจนถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นให้มีความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในทุกพื้นที่ ประกอบกับพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 45 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและพัฒนาประเทศโดยรวม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้สนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

ในการดำเนินงานให้บริการประชาชนตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้จัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนเป็นแผนพัฒนาระยะยาว โดยเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดกรอบยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนจังหวัดและกลุ่มจังหวัด อำเภอและแผนชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นยังมีหน้าที่ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนในกรณีที่เป็นโครงการเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือที่หน่วยงานที่จะขอรับเงินอุดหนุนได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรประชาชน องค์กรทางศาสนาและองค์กรกุศล โดยมีหลักเกณฑ์เป็นกิจการที่อยู่ในอำนาจแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองได้และประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับประโยชน์โดยตรง ในกิจการที่ขอรับงบประมาณเงินอุดหนุน ซึ่งหากไม่ดำเนินการในกิจการนั้นอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนได้ ในการให้การสนับสนุนและการดำเนินการโครงการต่างๆจะเกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผลรวมถึงการรับทราบข้อปัญหาเพื่อนำมาเป็นข้อปรับปรุงแก้ไขต่อไปนั้น จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการเพื่อให้รับทราบถึงข้อปัญหาและแนวทางการสนับสนุนในครั้งต่อไป เนื่องจากข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น ทำให้ทราบหรือแน่ใจว่าหน่วยงานที่ขอรับงบประมาณสนับสนุนได้ดำเนินการกิจกรรม/โครงการตามที่ได้รับอนุมัติหรือไม่ สามารถดำเนินโครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใดรวมถึงเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไรเกิดประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่และยังเป็นการประสานการทำงานระหว่างภาครัฐ-ภาคเอกชน หรือระหว่างภาครัฐ-ภาครัฐอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการนิเทศงาน สร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนดพร้อมทั้งเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสู่สาธารณชนได้รับทราบทั่วถึงยิ่งขึ้นและประการสำคัญคือ การนำผลจากการติดตามดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการให้งบประมาณสนับสนุนของคณะผู้บริหารฯ ในครั้งต่อไป ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการนำกลับมา

เพื่อพัฒนาการดำเนินงานในการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในจังหวัดขอนแก่น ต่อไปอย่างยั่งยืน

ดังนั้นในการให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นจะเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดความคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้การสนับสนุนและผู้รับการสนับสนุนนั้น จึงจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 29 กำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเพื่อรายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวัน นับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ซึ่งการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาแผนงาน/โครงการให้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากที่สุด ถือได้ว่าเป็นเครื่องรับรองคุณภาพในการให้บริการถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการแต่แต่ละโครงการได้แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพของการให้บริการได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งยังช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ ในครั้งต่อไป การประเมินผลช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลังโดยสามารถทราบได้ว่าโครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการคัดเลือกโครงการตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมืองอันเนื่องมาจากโครงการมีเป็นจำนวนมากแต่เงินสนับสนุนมีจำนวนจำกัด การติดตามและประเมินผลโครงการต่างๆ อย่างมีระบบและครบถ้วนทุกขั้นตอนจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะช่วยชี้แนะได้ว่า โครงการใดควรจะได้รับพิจารณาให้การสนับสนุนและโครงการใดควรจะได้ให้การสนับสนุนในลำดับถัดไป อีกทั้งการติดตามและประเมินผลช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้บริการข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดของปัญหาต่างๆในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการด้วยและช่วยให้ทราบถึงผลผลิตโครงการในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปถึงแม้ว่าการดำเนินโครงการต่างๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่พึงประสงค์เป็นหลักแต่ในความเป็นจริงแล้ว อาจจะมีผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์เกิดตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญแล้วการประเมินผลจึงเป็นหลักฐานในการทำงานทำให้เกิดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้อย่างมีเหตุผลเป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย ปรับทิศทางการดำเนินงาน ตรวจสอบความชัดเจนและความโปร่งใสอันเป็นการสอดคล้องระบบการทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลได้เป็นอย่างดี

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ข้อ 9 เมื่องบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมมีผลบังคับใช้แล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนทราบและห้ามหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนดำเนินการหรือก่อนนี้ผูกพันก่อนที่จะได้รับเงินอุดหนุนไปพร้อมกันวันแต่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนก่อนเบิกจ่ายให้แก่หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบันทึกข้อตกลงกับหัวหน้าหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน เว้นแต่กรณีการอุดหนุนรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนโดยใช้เงินอุดหนุนที่ได้รับในลักษณะที่กำหนดให้แก่ อบท. ดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะ กรณีองค์กรประชาชน องค์กรทางศาสนาและองค์กรการกุศลให้จัดทำบันทึกข้อตกลงกับตัวแทนของหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนดังกล่าวไม่น้อยกว่า 3 คน เมื่อได้รับเงินแล้วให้ อบท.เรียกใบเสร็จรับเงินหรือใบสำคัญ

รับเงินจากหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนเป็นหลักฐานให้ อบท. แจ้งหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนรายงานผลการดำเนินงานให้ อบท. ทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่โครงการแล้วเสร็จและหากมีเงินเหลือให้ส่งคืน อบท. ในคราวเดียวกัน ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ว 4750 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2563 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ข้อ 8 การติดตามและประเมินผลให้ อบท. ผู้ให้เงินอุดหนุนแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อติดตามผลการดำเนินโครงการจนแล้วเสร็จแล้วรายงานให้ผู้บริหาร อบท. ทราบ หากหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการให้ อบท. เรียกเงินคืนเท่าจำนวนที่อุดหนุนไปทั้งหมดคืนโดยเร็ว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มีเขตรับผิดชอบครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัดขอนแก่น จึงได้ให้ความสำคัญและถือว่าเป็นภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการตรวจติดตามและประเมินผลโครงการซึ่งมีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นเครื่องมือและแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงาน การดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่เริ่มต้นการดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานโครงการดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

1.2.1 เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานโครงการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ว่ามีการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติจริงหรือไม่

1.2.2 เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการว่ามีความคุ้มค่า บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

1.2.3 เพื่อติดตามและประเมินผลต่อความสำเร็จหรือข้อปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1.2.4 เพื่อต้องการทราบความพึงพอใจของประชาชน และการมีส่วนร่วมในโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

1.2.5 เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนได้อย่างอิสระ

1.2.6 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารในการพิจารณาว่าจะปรับเปลี่ยนหรือยุติให้การสนับสนุนต่อไปหรือไม่

1.3 ความสำคัญของการติดตามและประเมินผล

1.3.1 ทำให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจดำเนินการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้

1.3.2 ทำให้ทราบผลการดำเนินงานตามโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณว่าเป็นไปด้วยความประหยัดและคุ้มค่าหรือไม่

1.3.3 นำผลจากการตรวจติดตามและประเมินผลโครงการที่ได้อนุมัติบรรลุตามวัตถุประสงค์และตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งนโยบายของผู้บริหารมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด

1.3.4 การตรวจติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสามารถช่วยคาดการณ์พร้อมทั้งเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงโอกาสและปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันและอนาคตตลอดจนการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้ส่วนราชการ ภาคเอกชนและบุคคลทั่วไปได้ทราบ

1.4 ขอบเขตการติดตามและประเมินผล

ขอบเขตในการประเมินผลมี 2 ลักษณะคือ

1.4.1 ขอบเขตในเชิงพื้นที่ คือ โครงการใช้เงินอุดหนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นสนับสนุนในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

1.4.2 ขอบเขตในเชิงระยะเวลา คือ ติดตามและประเมินโครงการที่ดำเนินการตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

1.5 ประชากรที่ทำการตรวจติดตามและประเมินผล

ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือ

1.5.1 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการ เป็นผู้ให้ข้อมูล)

1.5.2 ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินโครงการ

1.6 การติดตามและประเมินผล

1.6.1 ติดตามด้วยวิธีเชิงปริมาณโดยใช้เกณฑ์การวัดระดับความพึงพอใจในการประเมิน

1.6.2 สถิติที่ใช้ในการประเมินใช้เกณฑ์ความถี่ของคะแนน และจำนวนร้อยละในการเปรียบเทียบ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ติดตามและประเมินผลโครงการว่ามีการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติจริง

1.7.2 ติดตามและประเมินผลโครงการถึงความคุ้มค่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

1.7.3 ติดตามและประเมินผลต่อความสำเร็จหรือข้อปรับปรุงการดำเนินงานหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1.7.4 เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารตัดสินใจปรับเปลี่ยนหรือยุติการให้การสนับสนุนต่อไปหรือไม่

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจตามทัศนคติความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ตอบแบบสอบถามนี้

1.8.2 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคมในการบริหารจัดการโครงการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ การประชาสัมพันธ์โครงการ

1.8.3 ความคุ้มค่า หมายถึง ความคุ้มค่าต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการเงินอุดหนุนนี้

1.8.4 ความพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่ใช้ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนเท่านั้น

1.8.5 หน่วยงานอื่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรประชาชน องค์กรทางศาสนาและองค์กรกุศล

1.8.6 เงินอุดหนุน หมายถึง เงินอุดหนุนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563

1.8.7 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัด

1.8.8 การตรวจติดตามและประเมินผล หมายถึง กระบวนการกำหนดรูปแบบในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมในการบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.8.9 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หมายถึง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ 3199/2566 ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ

1.8.10 คณะทำงาน หมายถึง เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล

1.8.11 โครงการตามกรอบยุทธศาสตร์ หมายถึง โครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การตรวจติดตามและประเมินผลโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการสรุปผลการรายงานดังจะได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่น
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไว้หลายท่านดังนี้

ประยูร กาญจนดุลย์ (2555:12) ได้ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจหรือเรียกว่า “มัธยมวิภาค” หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่างโอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่น ฝึกหัดจัดทำซึ่งถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นของตนเอง

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2557:59-76) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารประเทศที่เปิดให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลายๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดกิจกรรมแทบทุกอย่างของท้องถิ่นกิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแล ได้แก่ ระบบสาธารณสุขโรค การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนใหญ่กิจการใหญ่ๆ ที่รัฐบาลกลางไว้เด็ดขาดคือการทหารและการต่างประเทศ

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2557:18) ได้ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจควรเป็นเรื่องเดียวกันกับการลดอำนาจของรัฐเมื่อเทียบกับประชาชนหรือการลดบทบาทของรัฐในการจัดการปัญหาของประเทศ ขณะเดียวกันก็เพิ่มบทบาทของประชาชนในการดูแลตนเอง

ประยูร กาญจนดุลย์ (2558 :53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิธีการกระจายอำนาจในทางปกครองนั้น มีทั้งการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นและการกระจายอำนาจในการจัดทำกิจการ ฉะนั้นอาจจำแนกวิธีกระจายอำนาจได้เป็น 2 วิธี คือ

1. กระจายอำนาจปกครองตามอาณาเขต (decentralization territorially) โดยให้ท้องถิ่นต่างๆ ปกครองตนเอง เช่น มอบอำนาจให้เทศบาลจัดทำกิจการอำนาจหน้าที่กฎหมายกำหนดไว้ภายในเขตเทศบาล แต่ละแห่งเป็นต้น กล่าวคือ มีการกำหนดขอบเขตอำนาจไว้เฉพาะท้องถิ่นและตามหลักทั่วไปจะทำกิจการออกไปนอกเขตไม่ได้ นอกจากกฎหมายจะบัญญัติยกเว้นไว้ วิธีกระจายอำนาจปกครองให้ท้องถิ่นจัดทำด้วยเจ้าหน้าที่ขององค์กรส่วนท้องถิ่นนั้นเองและด้วยงบประมาณขององค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อสนองตอบความต้องการส่วนรวมประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ วิธีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นนี้กฎหมายปกครองไทยเรียกว่าการจัดระเบียบราชการส่วนท้องถิ่น

2. กระจายอำนาจตามกิจการ (decentralization per service) เป็นวิธีการมอบอำนาจกระจายอำนาจโดยมอบบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีได้อยู่ในสังกัดราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินงานด้วยเงินทุนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดตั้งองค์การ

ของรัฐบาลให้ทำกิจการเฉพาะอย่างเป็นต้นว่าการไฟฟ้านครหลวง การรถไฟแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์ วิธีการกระจายอำนาจเช่นนี้ไม่ใช่การกระจายอำนาจปกครองเหมือนวิธีหนึ่งแต่เป็นการมอบอำนาจให้องค์กรของรัฐ ทำบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งอันไม่เกี่ยวกับการปกครอง เช่น กิจการทางเทคนิคหรือทางเศรษฐกิจ ไม่ได้มอบบริการสาธารณะหลาย ๆ อย่างในทางปกครองให้ไปจัดทำเหมือนวิธีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสาระสำคัญข้อนี้และข้อแตกต่างอีกอย่างหนึ่งคือ การกระจายอำนาจตามกิจกรรมนั้น ไม่ถืออาณาเขตเป็นเครื่องกำหนดอำนาจหน้าที่เป็นหลักสำคัญเหมือนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ องค์การรัฐวิสาหกิจอาจจัดทำกิจกรรมได้ทั่วประเทศหรือทำเฉพาะในเขตหนึ่งเขตใดก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามหน้าที่ขององค์การรัฐวิสาหกิจนั้น เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเดินทางรถไฟทั่วประเทศ การไฟฟ้านครหลวงมีอำนาจหน้าที่จำหน่ายกระแสไฟฟ้าเฉพาะในเขตนครหลวง และในเขตจังหวัดใกล้เคียง เป็นต้น

ประเวศ วะสี (2537:12-18) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการกระจายอำนาจไปสู่ชนบทท้องถิ่น สังคมไทยมีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ทำให้เกิดความชิงชังและความเครียดในสังคม การกระจายสิทธิไปสู่ชนบทและความเข้มแข็งของชุมชนจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างบูรณาการ เช่น ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรในชนบท การทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า **“การกระจายอำนาจ”** คือการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากภาครัฐส่วนกลางให้แก่องค์กรอื่นใดไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ส่วนภูมิภาค องค์การอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนโดยเฉพาะภาคประชาชนไปดำเนินการแทน ซึ่งการถ่ายโอนดังกล่าวอาจจะมีลักษณะเป็นการถ่ายโอนเฉพาะภารกิจเป็นการแบ่งภารกิจให้แก่องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจดำเนินการหรือเป็นการถ่ายโอนโดยยึดพื้นที่เป็นหลักซึ่งเป็นการแบ่งพื้นที่เป็นหน่วยงานย่อย ในการดำเนินการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตยโดยมุ่งลดบทบาทของรัฐบาลส่วนกลาง (decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ใหม่ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในสภาวะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลายมีความต้องการและความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้นและแตกต่างกันขัดแย้งกันในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัดในการตอบสนองปัญหาความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นการกระจายสิ่งต่อไปนี้จากส่วนกลางให้กับท้องถิ่น

- **หน้าที่** เป็นการกระจายหน้าที่ที่เป็นประโยชน์โดยตรงกับท้องถิ่นให้ท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการเอง
- **อำนาจการตัดสินใจ** เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินการตามหน้าที่ที่ส่วนกลางกระจายไปให้ท้องถิ่นดำเนินการ
- **ทรัพยากรการบริหาร** เป็นการกระจายบุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับท้องถิ่น
- **ความรับผิดชอบต่อนักการเมือง** เป็นการกระจายความรับผิดชอบต่อการบริหารหน้าที่ที่รัฐกับผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนร่วมกันรับผิดชอบ
- **ความพร้อม** เป็นการกระจายความพร้อมที่มีอยู่ในส่วนกลางให้กับท้องถิ่นเพื่อสร้างขีดความสามารถให้แก่ท้องถิ่นเป็นการทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.2.1 การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง (local self government)

มีความหมายและความสำคัญในทางการเมืองที่ประชาชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมตามควรของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและเมื่อเห็นค่านี้นี้ก็จะได้มีการอธิบายถึงคำจำกัดความและความหมายดังนี้

ประยัต หงษ์ทองคำ (2556:28) ได้รวบรวมความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ ดังนี้

ฮอลโลเวย์ (Holloway,1951:389) ได้อธิบายว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีองค์การเกิดขึ้นทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจในการบริหารการคลัง มีอำนาจในการตัดสินใจจัดตั้งตัดสินใจและมีสภาพของท้องถิ่นเป็นองค์การที่สำคัญขององค์การ

คลาร์ก (Clark,1957:1) ได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง “หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะและหน่วยงานการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง”

วิท (Wit,1961:1-2) ได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงแต่บางส่วนการบริหารตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรเป็นของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารภายในท้องถิ่น

รีอบสัน (Robson,1953 : 574) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น “การปกครองท้องถิ่น” เป็นหน่วยงานการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจปกครองตนเอง (autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (legal rights) และต้องมีองค์ที่จะเป็นในการปกครอง (necessary organization) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ”

มอนตากู (Montagu,1984:1) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งคนสมารถที่จะใช้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาคแต่ทั้งนี้หน่วยงานการปกครองยังต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้กลายเป็นอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526:8) ได้ให้คำจำกัดความว่าการปกครองท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นองค์การนี้จัดขึ้นและควบคุมโดยรัฐบาลแต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

อุทัย หิรัญโต (2523 : 2) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนทั้งนี้มีความอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

จากนิยามต่างๆ ข้างต้นผู้วิจัยสามารถแยกแยะหลักการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นของไทยแบ่งเป็นการปกครองกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยาตามหลักเหตุผลดังกล่าว

2. การปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอย่างแท้จริงหากมีอำนาจน้อยเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นมีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ นโยบายของรัฐบาลกลางในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีประสิทธิภาพตามกฎหมาย (legal rights) ที่ดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทแรก องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ เป็นต้น

ประเภทที่สอง คือ สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้น

4. เมืองการที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์การที่จำเป็นของทั้งสองฝ่ายคือ องค์การฝ่ายบริหารและองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือในแบบมหานครคือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่รู้ปัญหาและวิธีแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง องค์การปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้เจตนารมณ์และความต้องการของประชาชนและอยู่ในการควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

จากคำจำกัดความ คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจทางการปกครองบางส่วนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองตนเองโดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนาและให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจและดำเนินการกิจการภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง

สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร 2539 : 13)

2.2.2.1 การปกครองท้องถิ่นคือ ฐานรากของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้กับประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าการปกครองมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียในการปกครองการบริหารท้องถิ่นเกิดความรับผิดชอบและห่วงแหนต่อประชาชนในท้องถิ่น

2.2.2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ประชาชนเกิดความสำนึกในสำคัญของท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง

2.2.2.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจเนื่องจากการกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงและกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ

2.2.2.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

2.2.2.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

2.2.2.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้เป็นสองด้านคือ ด้านการเมืองและการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองเป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเองด้วยกลไกทางการบริหารต่างๆ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการจัดการ เป็นต้น

2.2.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการคือ (อุทัย หิรัญโต.2543 : 22)

ประการหนึ่ง สถานะตามกฎหมาย หมายความว่าหากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่นเพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงว่าประเทศนั้นๆ มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ประการที่สอง พื้นที่และระดับมีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการคือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงมีเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองออกเป็นสองระดับคือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่

ประการที่สาม การกระจายอำนาจและหน้าที่การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

ประการที่สี่ องค์กฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนมีอำนาจในการกำหนดนโยบายออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

ประการที่ห้า การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

ประการที่หก อิสระในการปกครองตนเองสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

ประการที่เจ็ด งบประมาณของตนเองมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตกฎหมายให้อำนาจการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญต่อไป

ประการที่แปด การควบคุมดูแลของรัฐเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังต้องอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

จากองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานจากทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตยมีขอบเขตที่แน่ชัดมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่งซึ่งเน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้งมีองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2523 : 22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. สถานะตามกฎหมาย (legal status) หมายความว่าถ้าประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นจัดตั้งโดยกฎหมายขึ้น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายจะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (area and level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติและความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชนจึงไม่มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of social Affair) ให้ความเห็นว่ายหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากร 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลกลางเป็นสำคัญการปกครองท้องถิ่นที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตยซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งมีองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและที่สำคัญก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง (ชูวงศ์ ฉายะบุตร 2539:17)

นอกจากนี้ คณะกรรมการปรับปรุงระบบบริหารการปกครองท้องถิ่นโดย นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวตามคำสั่งที่ 262/2535 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2535 เพื่อการศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยดำเนินการอยู่ในปัจจุบันในทุกรูปแบบหาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ การคลัง และงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น กล่าวถึง องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539:17 - 18)

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

2.2.4 ความสำคัญและความจำเป็นในการปกครองท้องถิ่น

วรรณ เจริญศรีพงษ์, กาญจนา เจริญศรี และนุกุล บำรุงไทย (2529 : 1) กล่าวถึงการปกครองระดับตำบลว่า ตำบลเป็นท้องถิ่นที่อยู่อาศัยของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นจตุรรมของประชาชนในหมู่บ้านหลายหมู่บ้านจึงมีความผูกพันใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดซึ่งการพัฒนาการปกครองระดับตำบลได้เริ่มขึ้นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเมื่อพระองค์โปรดเกล้าฯ ทำการทดลองให้ประชาชนในท้องที่เลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านครั้งแรกที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. 2535 ครั้นทรงเห็นว่าเป็นผลดีต่อทางราชการ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.116 (พ.ศ. 2440) ขึ้นซึ่งนับว่าเป็นกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ฉบับแรกของไทยที่วางระบบเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นระเบียบแบบแผนแน่นอน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะท้องที่ พ.ศ. 2457 ใช้แทนพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเพื่อบังคับใช้ทั่วประเทศซึ่งกำหนดให้หลายหมู่บ้านรวมกันขึ้นเป็นหมู่บ้านที่มีผู้ใหญ่บ้านเป็นคนดูแลและหมู่บ้านรวมกันเป็นตำบลมีกำนันเป็นผู้ดูแลกำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีภารกิจที่ช่วยเหลือทางราชการในการปกครองท้องที่นั้นๆต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นของตนมากยิ่งขึ้นซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งการบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ผลของการทำให้เกิดการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของสมาชิกในการพัฒนาชุมชน ย่อมเกิดผลในด้านต่างๆ คือ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2536 : 32)

ผลทางเศรษฐกิจ

1. การมีส่วนร่วมในโครงสร้างพัฒนาชนบทในแง่การริเริ่มโครงการจนกระทั่งการสิ้นสุดโครงการนั้นย่อมมีผลในทางเศรษฐกิจคือช่วยให้การใช้จ่ายเพื่อการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความระมัดระวังเพราะสมาชิกในชุมชนจะมีความรู้สึกรู้ว่าผลจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนของตนเองและทรัพยากรที่มีอยู่นั้นเป็นชุมชนของตนเองจึงต้องใช้จ่ายอย่างระมัดระวังเพื่อให้เกิดผลอย่างเต็มที่

2. การมีโครงสร้างการปกครองตนเองโดยสมาชิกส่วนใหญ่รู้สึกว่ามีสิทธิและหน้าที่และมีบทบาทสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมก็ตาม จะทำให้เกิดการดำเนินงานและปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งอยู่ในความสนใจหรือเอาใจใส่ของสมาชิกย่อมเป็นผลดีในแง่การช่วยเหลือและให้ความดูแลควบคุมโดยมวลสมาชิกเอง มิให้เกิดการฉ้อโกงหรือกระทำการอันผิดระเบียบ กฎ ข้อบังคับ ฯลฯ เป็นการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นผลทางเศรษฐกิจอีกแห่งหนึ่ง

ผลทางการเมือง

1. ผลทางการเมืองที่เห็นได้ชัดคือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจะเป็นการส่งเสริมรู้สึกว่าการปกครองตนเองนั้นมีผลลัพธ์ประจักษ์ที่เป็นตัวตนมิใช่เฉพาะสิทธิในทางการเมืองในลักษณะที่เป็นนามธรรม แต่สามารถเชื่อมโยงนามธรรมออกมาในรูปธรรมคือการวางนโยบายการพัฒนาชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนตนเอง
2. การมีสิทธิในการริเริ่มโครงการและดำเนินการโครงการจนสิ้นสุดโครงการโดยมีความเป็นอิสระย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่นทางการเมืองซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกเรื่องของการมีส่วนร่วมและการปกครองตนเองเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะของการมีส่วนร่วมมากขึ้น

ผลทางสังคมและจิตวิทยา

1. ผลทางสังคมและจิตวิทยา ย่อมเห็นได้จากการที่มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของท้องถิ่นมีสิทธิ มีเสียงและอำนาจที่จะจัดการกับโชคชะตาของท้องถิ่นได้ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นซึ่งสามารถที่จะดูแลตนเองมีความรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่นมากขึ้นและความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นที่ก็จะตามมา
2. การมีสิทธิในการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาความรู้จักร่วมมือกันในชุมชน การขัดความขัดแย้งและความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องนโยบาย การตกลงกันในเรื่องการจัดสรรทรัพยากร การยอมรับและการประนีประนอมในกระบวนการการถกเถียง และตัดสินใจในนโยบายที่เป็นการเสริมสร้างให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีหลักเกณฑ์ในการจัดการเรื่องภายในชุมชน

ผลทางวิชาการ

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตั้งแต่การริเริ่มการดำเนินการทำให้เกิดการพยายามที่จะเรียนรู้ วิทยาการต่างๆ ในด้านการวางแผน การบริหารโครงการ วิธีการงบประมาณ การทำบัญชี วิทยาการในการก่อสร้าง ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
2. เมื่อกระบวนการพัฒนาชนบทมีความต่อเนื่องและสมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมและผลในทางสังคม และจิตวิทยาที่เกิดขึ้นจะทำให้สมาชิกชุมชนคอยสับรับฟังติดตามข่าวสารโดยเฉพาะความรู้ทางวิทยาการ เพราะมีผลโดยตรงและมีความสัมพันธ์กับชีวิตในท้องถิ่นและชีวิตของชุมชนทำให้เกิดความตื่นตัวและเข้าใจถึงปัญหาและวิทยาการต่าง ๆ

ผลต่อนโยบายระดับชาติ

1. ผลต่อนโยบายพัฒนาระดับชาติ คือ การเกิดการแข่งขันกันระหว่างชุมชนที่ปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นกับชุมชนอื่นทำให้มีความพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขความล้มเหลวต่างๆ การแข่งขันย่อมนำไปสู่การสร้างสรรค์ที่จะเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป
2. การรู้จักวางแผนพัฒนาชุมชนในลักษณะการประสานกับแผนระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติ เท่ากับเป็นหน่วยๆ หนึ่งที่เปรียบได้กับชิ้นส่วนต่างๆของการต่อภาพ (jigsaw - puzzle) ให้ครบรูป
3. การปกครองตนเองและการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองเป็นการช่วยให้การพัฒนาชนบทเป็นไปตามความต้องการและจำเป็นของท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจและดำเนินการซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางไปในตัวและเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางและส่วนภูมิภาคปลอดจากการกิจชั้นพื้นฐานและสามารถใช้ทรัพยากรในการพัฒนาความรู้ทางวิทยาการ การวางแผนระดับมหภาคและคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษา

2.2.5 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น (local government) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลายความหมายซึ่งส่วนใหญ่จะมีหลักการสำคัญที่คล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2526:10-11) และ ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 12-13) ได้สรุปหลักการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังต่อไปนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านี้อาจมีความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลและเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมกล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นจะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาลอำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญรวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาตามกฎหมายแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อให้ใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น

2.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

3. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเององค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่ายคือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหารสภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

4. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริงหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนได้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่าเป็นการปกครองของชุมชนเพื่อชุมชนโดยที่มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองอย่างเหมาะสมมีขอบเขตเพื่อตอบสนองความต้องการตามความแตกต่างของแต่ละชุมชนมีงบประมาณเจ้าหน้าที่ของตนเองมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการเรื่องต่างๆ โดยแบ่งอำนาจการปกครองออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักสำคัญ

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษกร (253 :5) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่มีผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายของตน

จากคำจำกัดความหรือความหมายของ “การปกครองท้องถิ่น” ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่นคือ เป็นการปกครองที่ทางรัฐบาลให้อำนาจอย่างมีขอบเขตให้แก่ประชาชนดำเนินการ

ปกครองตนเองโดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารจัดการ ซึ่งประชาชนในเขตพื้นที่มอบอำนาจให้การจัดการให้แก่องค์กรเหล่านี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจและดำเนินกิจการภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้โดยอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

ในปัจจุบันรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) มี 5 รูปแบบดังนี้ (นันทวัฒน์ บรมานันท์ 2547:127-163)

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) เพื่อจัดทำกิจการส่วนจังหวัดที่แยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีอาณาเขตครอบคลุมทั้งจังหวัดนั้น เป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

2. เทศบาล ได้มีการจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศแต่จะจัดขึ้นเป็นแห่งๆไปตั้งที่บัญญัติในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยเมื่อรัฐพิจารณาเห็นควรที่จะยกฐานะท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาล ก็ตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลเป็นแห่งๆไปโดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วย โดยที่เทศบาลแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

2.1 เทศบาลตำบล มาจากประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ยกฐานะเป็นเทศบาลและการเปลี่ยนแปลงสุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ให้ยกฐานะเป็นเทศบาลทั้งหมด

2.2 เทศบาลเมือง มาจากการประกาศของกระทรวงมหาดไทย โดยมีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีรายได้เป็นของตนเอง

2.3 เทศบาลนคร มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คน ขึ้นไป มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเทศบาล โดยจะต้องทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และจะต้องระบุชื่อและเขตของเทศบาลเอาไว้ด้วย

3. องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กที่สุดและอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ตั้งโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาจะต้องระบุชื่อและเขต ไว้ในประกาศด้วย

4. กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มีฐานะเป็นนิติบุคคล

5. เมืองพัทยา เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เป็นนิติบุคคลประกอบด้วยสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่น

1. ความหมายของการคลังท้องถิ่น

การคลังท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการอันหนึ่งที่เป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การปกครองท้องถิ่น ดังนั้นการคลังท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมากที่จะช่วยให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าและสามารถให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการคลังท้องถิ่น (Local Finance) ไว้ดังต่อไปนี้

ไพบูลย์ ช่างเรียน, (2528 : 13 ; อ้างถึงใน พูนพิพัฒน์ ปัตตาเทสง. 2551 : 25) ได้กล่าวว่า การคลังท้องถิ่น หมายถึงการจัดการเกี่ยวกับการเงินของท้องถิ่นในด้านการแสวงหาแหล่งที่มาของรายได้ตามที่

กฎหมายกำหนดไว้การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในกิจการที่จำเป็นรวมถึง การจัดการเกี่ยวกับ หนี้สินเงินกู้ต่าง ๆ การบริหารด้านการตรวจสอบบัญชีและการลงบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การพิจารณาในเรื่องการคลังท้องถิ่นจึงต้องพิจารณาให้ ครอบคลุมไปถึงเรื่องแหล่งที่มาของรายได้การกำหนดประเภทของรายจ่ายและกระบวนการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จรัส สุวรรณมาลา (2545:2) ได้ให้ความหมายการคลังท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การระดม “ปัจจัยการผลิต” มาใช้ในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งในยุคก่อนมีการระดมกำลังแรงงานคน สิ่งของทรัพย์สิน ที่ดินมาใช้ทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในชุมชนแต่ในยุคนี้จะมุ่งเน้นการหา “รายได้” ที่เป็นตัวเงินมาใช้จ่ายในการจัดบริการเป็นหลัก

อภิรักษ์ จันตะนี (2554:ออนไลน์) ได้ให้ความหมายการคลังท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการพิจารณาถึง การจัดหารายได้และการกำหนดรายจ่ายการจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ การว่าจ้าง การบัญชีและการตรวจสอบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปได้ว่าการคลังท้องถิ่น หมายถึง การระดมกำลังแรงงาน สิ่งของ ทรัพย์สิน ที่ดิน เพื่อจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพิจารณาถึงการจัดหารายได้เพื่อกำหนดรายจ่ายและการจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ การว่าจ้าง การบัญชีและการตรวจสอบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตัวเอง

2. ความสำคัญของการคลังท้องถิ่น

เนื่องจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดทำบริการสาธารณะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่ออำนาจความสะดวกและความผาสุกให้แก่ประชาชน รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น ดังนั้น การคลังท้องถิ่นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดหารายได้เพื่อนำมาจัดทำงบประมาณรายจ่ายให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการคลังท้องถิ่น ดังนี้

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2550 : 258) กล่าวว่า การคลังนับว่า มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการกิจเพื่อให้บริการแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจากจะต้องมีการจัดหารายได้และใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์หรือความต้องการของท้องถิ่น การที่จะดำเนินกิจกรรมในท้องถิ่นให้ได้ดั่งนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานคลังที่ดีเป็นสำคัญ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และความรับผิดชอบมากขึ้นทุกขณะจึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การคลังจึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถในการรับใช้ประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับว่ามีรายได้ของท้องถิ่นเป็นสำคัญหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้นเท่านั้นทำให้อำนาจในการปกครองตนเองลดน้อยลงในทางกลับกันหาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้และมีฐานะทางการคลังดีก็ทำให้การควบคุมจากส่วนกลางน้อยลงตามไปด้วย

ภักดี คิวะพรชัย (2550:10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการคลังท้องถิ่นว่า รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารการคลังเพื่อการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดทำบริการสาธารณะตอบสนอง

ต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกและความผาสุกให้แก่ประชาชน รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นจำต้องมีรายได้ที่เพียงพอหรือย่อมขึ้นอยู่กับการมีรายได้แก่การบำรุงท้องถิ่นตามสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้น้อยหรือไม่เพียงพอทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพึ่งพาหรือขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้นตามจำนวนเงินที่ได้รับการอุดหนุนนี้ การที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถูกควบคุมจากส่วนกลางมากย่อมทำให้สิทธิและอำนาจหน้าที่ในการปกครองตนเองลดน้อยลงและขาดความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้าและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งจะเห็นว่าในประเทศที่มีการปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนาแล้วรัฐบาลจะมอบอำนาจในการจัดหารายได้ให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง สรุปได้ว่าการคลังของท้องถิ่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดหารายได้และกำหนดการใช้จ่ายการบริหารงานคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การคลังท้องถิ่นจึงมีความสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีรายได้น้อยและฐานะการคลังยังไม่ดีแล้วก็ไม่พ้นที่จะต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เมื่อเป็นเช่นนี้จำเป็นที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้นเท่าใดย่อมทำให้มีสิทธิหรืออำนาจการปกครองตนเองมีน้อยลงและส่งผลทำให้ขาดความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้าเท่าที่

3. การกระจายอำนาจทางการคลัง

การกระจายอำนาจทางการคลังเป็นกลยุทธ์ด้านหนึ่งในกลยุทธ์หลายๆ ด้านของการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นนั้น การกระจายอำนาจทางการคลังนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งอันจะทำให้การบริหารและการปฏิบัติในการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ท้องถิ่นนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และความต้องการของประชาชน

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลัง หมายถึง การมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจในแนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเอง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นและให้อิสระทางการคลังตามสมควรภายใต้ขอบเขตของกฎหมายทั้งเรื่องของรายรับและการใช้จ่ายเงินในกิจการที่จำเป็น โดยมีรัฐบาลคอยช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์มากที่สุด

4. ความหมายของการกระจายอำนาจทางการคลัง

การกระจายอำนาจทางการคลังจากส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นเพื่อให้ท้องถิ่นเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังมากขึ้น ตลอดจนสามารถบริหารงบประมาณต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่และรวดเร็วกล่าวโดยสรุป การกระจายอำนาจทางการคลัง หมายถึง การโอนความรับผิดชอบในการตัดสินใจด้านการเงินจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น เป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเองทั้งในเรื่องการเมืองการบริหารการคลังและงบประมาณเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะให้กับท้องถิ่น โดยมีเงินรายได้จากภาษีที่จัดเก็บและเงินโอนจากรัฐบาล

5. ความสำคัญของการกระจายอำนาจทางการคลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 78 ได้บัญญัติให้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานและสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น” มาตรา 284

บัญญัติว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล และมีอำนาจของตนเองโดยเฉพาะเหตุผลที่รัฐบาลกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นมีอำนาจทางการคลังมีด้วยกัน 2 เหตุผลคือ

5.1 เหตุผลทางเศรษฐกิจ เพราะจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรบริการสาธารณะบางอย่าง เช่น ถนน สวนสาธารณะ การจัดขยะมูลฝอย และบริการอื่น ๆ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถทำหน้าที่จัดสรรบริการ สาธารณะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงให้ท้องถิ่นเป็นผู้ทำหน้าที่จัดสรรเอง ทั้งนี้เพราะท้องถิ่นจะทราบ ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี สามารถปรับค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะการคลังและการเสียสละ ของประชาชนในท้องถิ่นที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ช่วยให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเสียภาษีโดยสมัครใจมาก ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะประชาชนผู้เสียภาษีส่วนใหญ่จะทราบว่าเงินภาษีที่เสียไปได้นำ ไปใช้จ่ายเพื่อก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ตนเองและท้องถิ่นจึงทำให้ประชาชนเต็มใจที่จะเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

5.2 เหตุผลทางการเมือง เพราะเป็นรากฐานของการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ประชาชนในท้องถิ่นจะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองโดย การเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารงาน ในท้องถิ่นทำให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสใกล้ชิดกับประชาชนได้มากที่สุด และทำให้ทราบปัญหาและความต้องการ ของประชาชนได้อย่างแท้จริง และเมื่อรัฐบาลได้กระจายอำนาจและหน้าที่ให้แก่ท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะได้มีเวลา แก่ปัญหาสำคัญของประเทศอย่างจริงจังต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นรากฐานในการฝึกผู้นำทางการเมืองของประเทศ เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นนั้นเป็นวิธีการหนึ่งในการฝึกฝนและสร้างผู้นำ ทางการเมืองผู้บริหารงานสาธารณะในระดับต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่นเพื่อให้มีบทบาทและความอิสระ ในการดำเนินกิจกรรมและการบริหารจัดการ ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบสาธารณูปโภคให้กับท้องถิ่น สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 283-290 ได้กำหนดกรอบไว้โดยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจะมีการกระจายอำนาจในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านภารกิจและหน้าที่ด้านบุคลากรและโดยเฉพาะด้านการคลัง ที่เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การกระจายอำนาจบรรลุผลสำเร็จ

6. เครื่องมือในการกระจายอำนาจทางการคลัง

การกระจายอำนาจทางการคลังจากรัฐบาลกลางสู่ท้องถิ่นนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รัฐบาลต้องมีเครื่องมือในการกระจายอำนาจทางการคลังที่ดีโดยการกำหนดเป็น แนวทางการปฏิบัติหรือออก มาตรการต่างๆ เข้ามาช่วยในการควบคุมดูแลเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหรือเป้าหมาย ซึ่งเครื่องมือในการกระจาย อำนาจทางการคลังนั้น ได้มีนักวิชาการให้ความเห็นหลายท่านพิจารณาได้ดังนี้

อุทรา ชวนธี (2541:31-32 ; อ้างถึงใน พูนพิพัฒน์ ปัตตาเทสง. 2551:29) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการ กำหนดแนวทางในการกระจายอำนาจซึ่งจัดตั้งในสมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2534 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนและองค์กรของประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม รับผิดชอบในการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้นและได้เสนอเครื่องมือในการกระจาย อำนาจ 5 ประการ คือ

1. ระบบการคลัง เน้นการปรับปรุงการคลังส่วนท้องถิ่นโดยกระจายอำนาจและหน้าที่ในการจัดเก็บ รายได้จากภาษีอากรและรายได้อื่นในท้องถิ่นยิ่งขึ้นควบคู่กับการปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดสรรและการใช้จ่ายเงิน อุดหนุนให้เหมาะสมและเกิดความคล่องตัวขึ้นในระยะยาวและเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถก่อหนี้ผูกพันมาลงทุน ในกิจการของท้องถิ่นภายในกรอบวินัยทางการคลังของประเทศโดยรัฐบาลกลางของประเทศจะเป็นผู้ดูแลทั้งระบบ

2. ระบบงบประมาณการกระจายอำนาจด้านงบประมาณจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นมากขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานทั้งในด้านการบริหารและการพัฒนาเกิดความคล่องตัวและบังเกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ระบบการบริหาร เน้นการปรับปรุงระบบบริหารทั้งส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่นในแต่ละระดับให้ได้มีอำนาจในการตัดสินใจภายใต้ขอบเขตที่ชัดเจน รวมทั้งพัฒนาระบบที่บริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ

4. เน้นการปรับปรุงวางแผนพัฒนาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (โดยให้แผนของทุกหน่วยงานในจังหวัดอยู่ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด) และใช้ระบบแผนเป็นเครื่องมือ หรือกรอบในการพิจารณาอนุมัติวงเงินรายจ่ายจากแหล่งต่าง ๆ

5. ปัจจัยด้านระเบียบและกฎหมายพิจารณาปรับปรุง แก้ไขระเบียบและข้อบังคับต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการกระจายอำนาจทางด้านการคลังงบประมาณการบริหารและการวางแผน โดยมุ่งให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมบุญ ทาปัน (2544 : 19) ได้กล่าวว่า เครื่องมือหรือมาตรการทางการคลังที่รัฐบาลนำมาใช้สนับสนุนการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นมี 3 มาตรการหลัก คือ ภาษีและการหารายได้งบประมาณรายจ่าย และการกู้ยืม

สรุปได้ว่า เครื่องมือในการกระจายอำนาจทางการคลังนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการกระจายอำนาจทางการคลังเป็นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินจากรัฐบาลกลางโดยรัฐบาลมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบทางการคลังให้กับท้องถิ่นให้มีอิสระในการตัดสินใจทางการคลัง ได้แก่ การจัดหารายได้ รายจ่าย การก่อหนี้ และการบริหารการคลังโดยมีเครื่องมือในการกระจายอำนาจทางการคลัง คือ แนวทางและมาตรการต่างๆ ที่ช่วยควบคุมดูแลการปฏิบัติให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม

7. การจัดเก็บรายได้ภาษีอากร

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารการคลังเพื่อบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีรายได้ที่เพียงพอในการทะนุบำรุงท้องถิ่นหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้น้อยหรือไม่เพียงพอต้องรอคอยพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลจะทำให้การพัฒนาท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพซึ่งมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ การจัดเก็บรายได้ภาษีอากรไว้ดังนี้

พิทยา บวรวัฒนา (2542 : 176) ได้กล่าวว่า แนวคิดการจัดเก็บรายได้เป็นทัศนะกรอบหลักเกณฑ์ของการจัดเก็บรายได้ซึ่งมีนักวิชาการ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ไว้อย่างน่าสนใจ 4 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนทุกคนในประเทศสมควรที่จะเสียสละรายได้หรือประโยชน์หรือตามฐานะตามเศรษฐกิจของตนเองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐด้วยการเสียภาษี ทั้งนี้ เพราะว่าแต่ละคนก็ได้รับประโยชน์และความคุ้มครองจากรัฐ

2. ภาษีที่ประชาชนแต่ละคนจะต้องเสียนั้นจะต้องมีความแน่นอนชัดเจนไม่มีลักษณะกำกวมรูปแบบของภาษีที่รัฐกำหนดตลอดจนจำนวนภาษีที่จะต้องเสียจะต้องเป็นที่ชัดเจน และเป็นธรรมของผู้เสียภาษีทุกคน

3. การเก็บภาษีทุกชนิดควรต้องเก็บตามวันเวลา สถานที่ที่ผู้เสียภาษีสะดวกและจะต้องอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีแก่ผู้เสียภาษีด้วย

4. ภาษีที่จัดเก็บนั้นควรจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยสุดเท่าที่จะทำได้ในขณะเดียวกันต้องทำให้รัฐบาลได้รับรายได้ในการเก็บมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สรุปได้ว่า การจัดเก็บรายได้ภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพนั้น กฎหมายที่ใช้ในการเก็บภาษีทุกประเภทจะต้องมีความแน่นอนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวแก่ผู้เสียภาษีทุกคน กล่าวคือ ภาษีทุกประเภทที่จัดเก็บต้องมีความแน่นอนชัดเจนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี ตลอดจนวันเวลาและวิธีการที่จัดเก็บภาษีนั้น นอกจากความแน่นอนดังกล่าวแล้ว ยังใช้หลักนี้ในการจัดเก็บภาษีอื่นๆ ต่อไปอีก เช่น ด้านภาระภาษีความแน่นอนของหนี้ภาษี ความแน่นอนในการหารายได้และความแน่นอนในการลดรายจ่ายหลักของความเสมอภาค การจัดเก็บภาษีนี้นั้นจะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคในหมู่ผู้เสียภาษีทุกคน การพิจารณาความเป็นธรรมนั้นจะต้องเกี่ยวกับภาษีจัดเก็บและจากการปฏิบัติการจัดเก็บจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

2.4.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้หลายท่านสรุปได้ ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 117) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการตัดสินใจของโครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารงานเชิงระบบจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เมื่อดำเนินงานโครงการสิ้นสุดแล้วต้องมีการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2544 : 48) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการตัดสินใจของโครงการ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2546 : 93) กล่าวว่า การประเมิน คือการหาแนวทางตัดสินใจค้นหาสิ่งที่ดีโครงการได้ดำเนินการไปแล้วสิ่งใดที่ควรดำเนินการต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและศึกษาว่าระหว่างดำเนินการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรปรับปรุงเพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2550 : 4) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า การประเมิน เป็นกระบวนการตัดสินใจของคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยนำเอาสารสนเทศหรือผลจากการค้นคว้าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากความหมายของการประเมินโครงการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นผลจากการวัดผลที่เกิดขึ้นจากผลของการปฏิบัติงานจริงเพื่อเอาผลนั้นไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วจะทำให้ทราบว่าการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.4.2 ประเภทของการประเมินโครงการ

การแบ่งประเภทการประเมินโครงการคงมิใช่เป็นการกำหนดเกณฑ์เด็ดขาดแต่จำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์หลายชนิดมาจำแนกประเภท เช่น ใช้เวลา วัตถุประสงค์ วิธีการและรูปแบบการประเมินมาบ่งบอกถึงประเภทของการประเมิน ซึ่งในที่นี้อาจจำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินโครงการก่อนดำเนินการ (Preliminary Evaluation) เป็นการศึกษาประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนที่เริ่มโครงการใดๆ โดยอาจทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพของปัจจัยป้อนความเหมาะสมของกระบวนการที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ปัญหา อุปสรรค ความเสี่ยงของโครงการ ตลอดจนผลลัพธ์หรือประสิทธิผลที่คาดว่าจะได้รับในขณะเดียวกันก็อาจจะศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น (อนุรักษ์ ปัญญานูวัฒน์ (มปป.) เอกสารประกอบการสอนระดับบัณฑิตศึกษา เรื่องแนวคิดการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ดังนี้

การประเมินผลกระทบด้านสังคม (Social Impact Assessment-SIA)

การประเมินผลกระทบด้านนิเวศ (Ecological Impact Assessment-EIA)

การประเมินผลกระทบด้านการเมือง (Political Impact Assessment-PIA)

การประเมินผลกระทบด้านเทคโนโลยี (Technological Impact Assessment-TIA)

การประเมินผลกระทบด้านประชากร (Population Impact Assessment-PIA)

การประเมินผลกระทบด้านนโยบาย (Policy Impact Assessment-POIA)

การประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact Assessment)

การประเมินโครงการก่อนการดำเนินการนี้มีประโยชน์สำหรับนักลงทุน เพื่อศึกษาดูว่าก่อนลงมือโครงการใดจะเกิดความคุ้มค่าแก่การลงทุน (Cost effectiveness) หรือจะเกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประชากร เทคโนโลยี และระดับนโยบายหรือไม่หากได้ทำการศึกษารอบคอบแล้วอาจจะได้ผลการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะได้เกิดประโยชน์หรือโทษอย่างไร ปัญหา อุปสรรคเป็นอย่างไรเพื่อผู้เป็นเจ้าของโครงการจะได้ตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะเลิกโครงการหรือปรับปรุงองค์ประกอบและกระบวนการบริหารจัดการโครงการเพียงใดเพื่อให้เกิดผลดี

2. การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเป็นสำคัญซึ่งมักจะใช้ประเมินผลระหว่างแผนหรือระหว่างพัฒนาโครงการผลที่ได้จาก Formative evaluation นั้นจะช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนั้นFormative evaluation อาจใช้ในระหว่างดำเนินการโครงการจะช่วยตรวจสอบว่าโครงการได้ดำเนินไปตามแผนของโครงการอย่างไร อาจเรียกชื่อเฉพาะว่า Implementation evaluation หรือ Formative evaluation อาจตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่าดำเนินได้ผลเพียงไร เรียกว่า Progress evaluation โดยทั่วไปแล้ว Formative evaluation อาจใช้ประเมินสิ่งต่อไปนี้

1. ทบทวนแผนของโครงการ
2. การสร้างแผนของโครงการ
3. การพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire) หรือรายการ (Check list) สำหรับรวบรวมข้อมูลตามเรื่องที่ต้องการ
4. การคัดเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม
5. การกำหนดตารางเวลาการประเมินผลให้สอดคล้องกับการดำเนินโครงการ
6. การเตรียมข้อมูลที่จะเป็นข่าวสารสำหรับการรายงานและเสนอแนะสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

7. การแนะนำแนวทางปรับปรุงการแก้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของโครงการ

3. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือประเมินผลผลิต (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลรวมสรุปมักจะใช้ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการสำหรับโครงการที่มีการดำเนินระยะยาวก็อาจใช้ Summative Evaluation ในการสรุปย่อความระยะยาวต่างๆ ข้อมูลที่ได้จากระยะต่างๆจะช่วยให้มีการประเมินสรุปรวมนั้น ส่วนใหญ่จะรวบรวมจากผลของ Formative evaluation เป็น Summative Evaluation ซึ่งผลสรุปที่ได้จะนำไปสู่การรายงานว่าการโครงการได้บรรลุเป้าหมาย (Goals) หรือไม่อย่างไร ตลอดจนการรายงานถึงสถานภาพของโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงไรมีปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารโครงการสามารถนำไปสู่การตัดสินใจว่าโครงการนั้นควรดำเนินการต่อหรือยกเลิก

4. การประเมินประสิทธิภาพการประเมินโครงการโดยทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่ผ่านมา ยังจำกัดอยู่แต่เพียงการประเมินผลผลิต โดยมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ให้บริการหรือผู้ให้ทุนในการยุติหรือขยายโครงการแต่ในปัจจุบันนักประเมินและผู้บริหารโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินประสิทธิภาพของโครงการด้วยโดยถือว่าเป็นประเภทของการประเมินที่จำเป็นสำหรับโครงการบริการทั่วไป เพราะจะช่วยเสริมให้โครงการเหล่านั้นสามารถดำเนินการอย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา

ท้องถิ่นหรือโครงการที่เป็นตัวกำหนดเกณฑ์สำคัญสำหรับประกันโครงการขนาดใหญ่ระดับชาติที่ไม่ต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยไม่จำเป็นการดำเนินโครงการบริการสังคมนั้นจะไม่มุ่งแต่เพียงความสำเร็จของโครงการเท่านั้น แต่จะต้องให้คุ้มค่าในเชิงของประสิทธิภาพด้วยโดยปกติการประเมินประสิทธิภาพของโครงการมักจะเริ่มจากคำถามต่างๆกัน เช่น

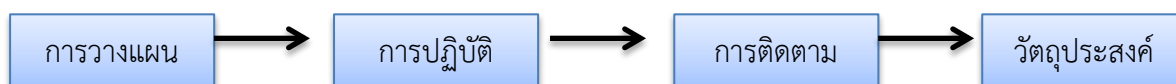
1. ความสำเร็จของโครงการนั้นๆเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายแล้วมีความเหมาะสมหรือไม่
2. ผลผลิตของโครงการเกิดจากปัจจัยที่ลงทุนไปใช่หรือไม่
3. โครงการนี้มีผลผลิตสูงกว่าโครงการอื่นๆ เมื่อลงทุนเท่ากันหรือไม่ และเพราะเหตุใด

(เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546) การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

2.4.3 การบริหารโครงการ

การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องดำเนินการทั้ง 2 อย่างคือ วางแผนที่ดีมีระบบ และดำเนินการบริหารโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการ ผู้ประเมินจึงศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการบริหารโครงการ ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550 : 32- 34) ได้กล่าวถึงการบริหารโครงการ หมายถึง กระบวนการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Implementation) การติดตามและการประเมินผล (Evaluation) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารโครงการ

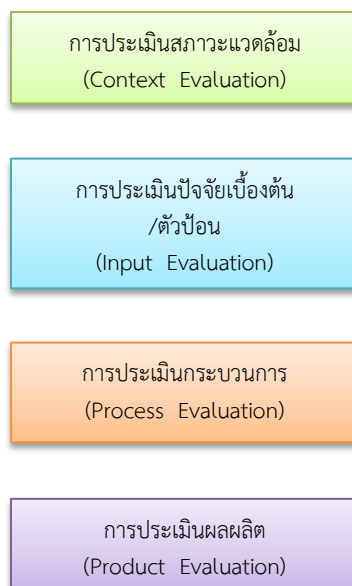

แผนภาพที่ 4 ภาพแสดงการบริหารโครงการ

2.4.4 รูปแบบการประเมินโครงการ

2.4.4.1 แนวคิดและโมเดลซีบีในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

ในปี ค.ศ. 1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่มชื่อ “Educational Evaluation and decision Making” หนังสือเล่มนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาของไทยเพราะได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลการศึกษาได้อย่างน่าสนใจ และทันสมัยด้วยนอกจากนั้นสตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบันเรียกว่า CIPP Model

แผนภาพที่ 5 CIPP Model

รูปแบบการประเมินแบบซีพี (CIPP Model) เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการตั้งแต่บริบทปัจจัยป้อนกระบวนการและผลผลิต (Context, Input, Process and product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์และประสิทธิภาพของโครงการ ทั้งภาพรวมหรือรายปัจจัยเป็นสำคัญ ซึ่งพออธิบายได้ดังนี้ การประเมินด้านบริบทหรือประเมินเนื้อความ (context Evaluation) เป็นการศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) เพื่อค้นหาประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่นำมาเป็นปัจจัยป้อนซึ่งในด้านการท่องเที่ยวอาจจะจำแนกเป็นบุคคลสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ศักยภาพการบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังสามารถแยกย่อยออกไปอีก เช่น บุคคล อาจพิจารณาเป็น เพศ อายุ มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทักษะ ศักยภาพ ความสามารถ ประสบการณ์ ความรู้ คุณวุฒิทางการศึกษา ถิ่นที่อยู่และลักษณะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการศึกษาต่อการประเมินบริบทและปัจจัยป้อนว่ากระบวนการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เป็นการศึกษาค้นหาข้อบกพร่องจุดอ่อนหรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสินเกณฑ์มาตรฐานนั้น อาจจะกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นกำหนดไว้ก็ได้

2.4.4.2 แนวความคิดและแบบจำลองของ R.W. Tyler

R.W. Tyler เป็นนักประเมินรุ่นแรกๆ ในปี ค.ศ. 1930 และเป็นผู้ที่เริ่มต้นบุกเบิกแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการเขามีความเห็นว่าการประเมินคือการเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง (performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้”โดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุมและจำเพาะเจาะจงแล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง จากคำจำกัดความ

ของการประเมินดังกล่าวแล้วนี้จะเห็นได้ว่ามีแนวความคิดเห็นว่า โครงการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ดูได้จาก ผลผลิตของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวความคิดในลักษณะดังกล่าวนี้ เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model or Objective) เรียกว่า Tyler’s Goal Attainment Model ซึ่งต่อมาปี 1950 ได้มีรูปแบบ มาใช้เป็นกระบวนการตัดสินใจ การบรรลุวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ทำการประเมิน (R.W. Tyler.1950) เรียกว่า “Triple Ps Model” ดังนี้

P-Philosophy & Purpose -ปรัชญา/จุดมุ่งหมาย

P-Process -กระบวนการ

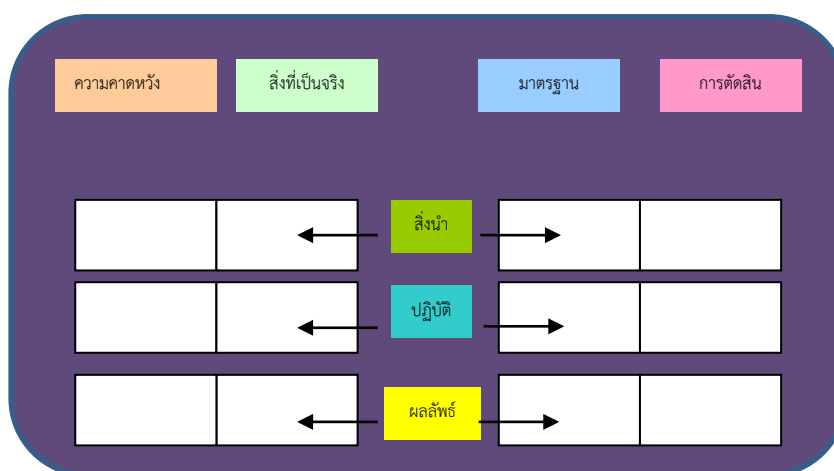
P-Product -ผลผลิต

ในการประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาได้โดยการประเมินความสัมพันธ์ ของทั้ง 3 ว่าปรัชญา/จุดมุ่งหมายของโครงการมีความสัมพันธ์กับกระบวนการและผลผลิตหรือไม่ ถ้าประเมิน เป็นส่วนๆก็จะประเมินในด้านประสิทธิภาพของปรัชญา/จุดมุ่งหมายและกระบวนการประเมินประสิทธิภาพ ของผลผลิตว่าตรงกับปรัชญา/จุดมุ่งหมายหรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นต้น

2.4.4.3 แนวความคิดของ Robert E. Stake ในการประเมิน

แนวความคิดของ Robert E. Stake นั้น คำนึงถึงความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกัน ของบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการประเมินโครงการผู้เกี่ยวข้องคนหนึ่งอาจต้องการทราบ เกี่ยวกับความแน่นอนและสอดคล้องในการวัดเพื่อการประเมินนั้นๆ ในขณะที่ผู้เกี่ยวข้องคนอื่นอาจต้องการ ทราบทิศทางการดำเนินงานของโครงการหรือผู้ใช้ผลผลิตของโครงการอาจมีความต้องการอีกรูปหนึ่ง สำหรับ นักวิจัยอาจต้องการสารสนเทศที่แตกต่างไปจากผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพราะการประเมินนั้นเพื่อที่จะรู้เรื่องราวต่างๆ ของโครงการอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

ดังนั้นการประเมินโครงการจึงต้องมีการบรรยายเกี่ยวกับโครงการอย่างละเอียดเพื่อให้ครอบคลุม ถึงสารสนเทศที่จะต้องสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น จึงเสนอรูปแบบของการประเมินโครงการอย่างมีระบบโดยการบรรยายและตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับโครงการ ตามหลักการของโครงการนั้นๆ ได้ตั้งชื่อแบบจำลองในการประเมินผลของเขาว่าแบบจำลองการสนับสนุน (Countenance Model) ดังแสดงในแผนภูมิ

แผนภาพที่ 6 Stake’s Countenance Model

จากแผนภูมิต้นข้างต้นจะเห็นได้ว่า Stake ได้เน้นว่า การประเมินโครงการจะต้องมี 2 ส่วน คือ การบรรยาย (Descriptive) และการตัดสินคุณค่า (Judgment)

ในภาคการบรรยายนั้น ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ประเมินจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้ได้มากที่สุด ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goals or Intents) เป้าหมายที่ครอบคลุมนโยบายทั้งหมดสำหรับการประเมินการศึกษาไม่ควรจะสนใจเป้าหมายเฉพาะในแง่พฤติกรรมของผู้เรียนเพียงอย่างเดียวต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆด้วยความคาดหวังนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1.1 สิ่งนำ (Antecedence) เป็นสภาพที่มีอยู่ก่อน ซึ่งอาจจะเกี่ยวพันกับผลของการเรียนการสอน

1.2 ปฏิบัติการ (Transactions) เป็นผลสำเร็จของการจัดกระทำงานเป็นองค์ประกอบของขบวนการเรียนการสอน

1.3 ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา

2. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริงมีส่วนประกอบ 3 ส่วนเช่นกัน คือ สิ่งนำปฏิบัติการและผลลัพธ์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นจริง มิได้เป็นตัวชี้บ่งว่าข้อมูลที่เราได้มีความเที่ยงหรือความตรง แต่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

ในภาคการตัดสินคุณค่าเป็นส่วนที่จะตัดสินว่า โครงการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด นักประเมินต้องพยายามศึกษาดูว่า มาตรฐานอะไรบ้างที่เหมาะสมในการที่จะนำมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจโดยทั่วไป เกณฑ์ที่ใช้มี 2 ชนิดคือ

1. เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่เราตั้งไว้ว่าจะเกิดขึ้นก่อนโดยมีความเป็นอิสระจากพฤติกรรมของกลุ่ม

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรมของกลุ่มถ้าผู้ประเมินไม่สามารถหามาตรฐานที่จะนำมาเปรียบเทียบได้ก็ต้องพยายามหาโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจ แบบจำลองนี้มุ่งเน้นความสอดคล้องและความสมเหตุสมผลของเมตริกบรรยายและเมตริกตัดสินคุณค่าสำหรับความสอดคล้องนั้น มี 2 ลักษณะคือ

2.1. Contingence เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผลจะพิจารณาความสัมพันธ์ในแนวตั้งตามของ Stake

2.2. Congruence เป็นความสอดคล้องที่ปรากฏขึ้นจริงหรือเป็นความสอดคล้องในเชิงประจักษ์ (empirical) พิจารณาความสัมพันธ์ในแนวนอนตามของ Stake ข้อดีสำหรับรูปแบบของการประเมินของ Stake คือ เสนอวิธีการประเมินเป็นระบบเพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยายและตัดสินคุณค่ามีมาตรฐานในการประเมินปรากฏชัดเจนแต่มีข้อจำกัด คือ เซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกันและความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจนซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.5.1 ประวัติและความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การจัดรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการมาตามลำดับ โดยจัดให้สภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2476 ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 ฐานะของสภาจังหวัดขณะนั้นมีลักษณะเป็นองค์การแทนประชาชนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือและแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัดยังมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นตามกฎหมาย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้นโดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายเกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ นั้นยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิม กล่าวคือสภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัดเท่านั้นจนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบบริหารราชการในส่วนจังหวัดของกระทรวง ทบวงกรมต่างๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัดเดิมโดยผลแห่งพระราชบัญญัติฯ นี้ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เนื่องจากบทบาทและการดำเนินงานของสภาจังหวัดในฐานะที่ปรึกษาซึ่งคอยให้คำแนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัดไม่สู้จะได้ผลตามความมุ่งหมายเท่าใดนักจึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้นในปี พ.ศ. 2498 อันมีผลให้เกิด "องค์การบริหารส่วนจังหวัด" ขึ้นตามภูมิภาค ต่อมาได้มีการประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งเมื่อสภาจังหวัดแปรสภาพมาเป็นสภาการปกครองท้องถิ่นจึงมีบทบาทและอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจอำนาจหน้าที่และบทบาทของสภาจังหวัดจากอดีตจนถึงปัจจุบันจึงขอแบ่งระยะวิวัฒนาการของสภาจังหวัดออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ในอดีต (พ.ศ. 2476 - 2498) นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 ที่ได้มีการจัดตั้งสภาจังหวัดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งนับเป็นจุดกำเนิดและรากฐานของการพัฒนาที่ทำให้มีหน่วยงานปกครองท้องถิ่นในรูปองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นจนถึงปี พ.ศ. 2498 นั้น อาจกล่าวโดยสรุปถึงฐานะอำนาจหน้าที่บทบาทของสภาจังหวัดได้ว่ามีลักษณะดังนี้ ฐานะสภาจังหวัดในขณะนั้นก็ยังมิได้มีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นและเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคตามกฎหมายเป็นเพียงองค์กรตัวแทนประชาชนรูปแบบหนึ่งที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่จังหวัด ซึ่งพระราชบัญญัติ บริหารราชการแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 กำหนดให้จังหวัดเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค อำนาจการบริหารงานในจังหวัดอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานสภาจังหวัดจึงมีบทบาทเป็นเพียงที่ปรึกษาเกี่ยวกับกิจการของสภาจังหวัดแก่คณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัดไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามเสมอไป กระทั่งในปี พ.ศ. 2495 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนแผ่นดินกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สภาจังหวัด เปลี่ยนบทบาทจากสภาที่ปรึกษาของกรรมการจังหวัดมาเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับอำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัดพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 มาตรา 25 ได้กำหนดให้สภาจังหวัดมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบและรายงานเรื่องงบประมาณที่ทางจังหวัดตั้งขึ้นและสอบสวนการคลังทางจังหวัดตามระเบียบซึ่งจะได้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้
2. แบ่งสรรเงินทุนอุดหนุนของรัฐบาลระหว่างบรรดาเทศบาลในจังหวัด
3. เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อคณะกรรมการจังหวัดในกิจการจังหวัดดังต่อไปนี้
 - ก. การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
 - ข. การประถมศึกษาและอาชีวศึกษา
 - ค. การป้องกันโรค การบำบัดโรค การจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล
 - ง. การจัดให้มีและบำรุงทางบก ทางน้ำ
 - จ. การกสิกรรมและการขนส่ง

ฉ. การเก็บภาษีอากรโดยตรงซึ่งจะเป็นรายได้ส่วนจังหวัด

ช. การเปลี่ยนแปลงเขตหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และเขตเทศบาล

4. ให้คำปรึกษาในกิจการคณะกรรมการจังหวัดร้องขอ

ระยะที่ 2 ในปี (พ.ศ. 2498 - 2540) การจัดตั้งและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการส่วนจังหวัดพ.ศ. 2498 ซึ่งกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลและประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่ง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนาและการส่งเสริมวัฒนธรรม การสาธารณูปการ การป้องกันโรค การบำบัดโรคและการจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาลฯ เป็นต้น นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังอาจทำกิจการซึ่งอยู่นอกเขตเมื่อกิจการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตนโดยได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัดหรือสภาตำบลที่เกี่ยวข้องนั้นและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วด้วย

ระยะที่ 3 ปี (พ.ศ. 2540 - ปัจจุบัน) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 114 ตอนที่ 62 ก ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2540 โดยใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2540 เป็นต้นมา พระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายที่กล่าวถึงระเบียบวิธีการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยการ บริหารราชการส่วนท้องถิ่นแทนที่องค์การบริหารส่วนบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 สำหรับเหตุผลของการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้อาจพิจารณาได้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติซึ่งระบุว่า "โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ทั้งจังหวัดที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลและเทศบาลเมื่อได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้สมควรปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น"นอกจากจะพิจารณาในเหตุผลของพระราชบัญญัติแล้ว จากบันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ครั้งที่ 2 วันที่ 13 มีนาคม 2540 ที่ประชุมได้อภิปรายประเด็นวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายสรุปว่า

1. เพื่อจัดระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพซึ่งปัจจุบันมีปัญหาด้านการบริหารการจัดการด้านพื้นที่และรายได้ซ้ำซ้อน

2. เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการขยายความเจริญเติบโตของแต่ละท้องถิ่น

3. เพื่อเป็นการถ่ายโอนอำนาจการปกครองส่วนภูมิภาคมาสู่ท้องถิ่น โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ในการประสานกับองค์กรปกครองท้องถิ่นการประสานกับรัฐบาลและตัวแทนหน่วยงานของรัฐการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณที่เคยอยู่ในภูมิภาคไปอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

4. เพื่อเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นโดยจะเพิ่มอิสระให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากขึ้นด้วยโดยการลดการกำกับดูแลจากส่วนกลางลง

2.5.2 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่นเรียกว่า “สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด” จากทุกอำเภอและกิ่งอำเภอรวมกัน ทำหน้าที่ในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อการออกข้อบัญญัติงบประมาณการกำหนดนโยบายการอนุมัติจัดทำแผนพัฒนาการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามมติของสภา สำหรับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมีได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรปีสุดท้ายที่มีการเลือกตั้งคือ ในจังหวัดที่มีราษฎรไม่เกินห้าแสนคนมีได้ 24 คนมีราษฎรตั้งแต่ห้าแสนคนไม่เกินหนึ่งล้านคนมีได้ 30 คน มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งล้านคนไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคนมีได้ 36 คน มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งล้านห้าแสนคนไม่เกินสองล้านคนมีได้ 42 คนและมีราษฎรตั้งแต่สองล้านคนขึ้นไปมีได้ 48 คน ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 9 โดยจะอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี

2. ฝ่ายบริหาร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัจจุบันมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2546 (เดิมมาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยกัน) และให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นเป็นคณะผู้บริหารสำหรับจำนวนที่จะแต่งตั้งได้นั้นให้ถือจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเกณฑ์คือ จังหวัดใดที่มีสมาชิกสี่สิบสี่คนหรือสามสิบคนแต่งตั้งได้ 2 คนจังหวัดใดที่มีสมาชิกสามสิบหกคนหรือสี่สิบสองคนแต่งตั้งได้ 3 คน และจังหวัดใดที่มีสมาชิกสี่สิบแปดคนแต่งตั้งได้ 4 คนตามลำดับ ซึ่งได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 35 ทั้งนี้มีหน้าที่ในการบริหารงานตามภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล เพื่อความมั่นคงความสงบเรียบร้อยและประโยชน์ของประชาชนโดยรวม

2.5.3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรอบนโยบายของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดคือ

มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดดังต่อไปนี้

- 1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- 2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- 4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- 5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- 6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2548 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7 ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 8) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 45(1) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบการประเมินผลปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

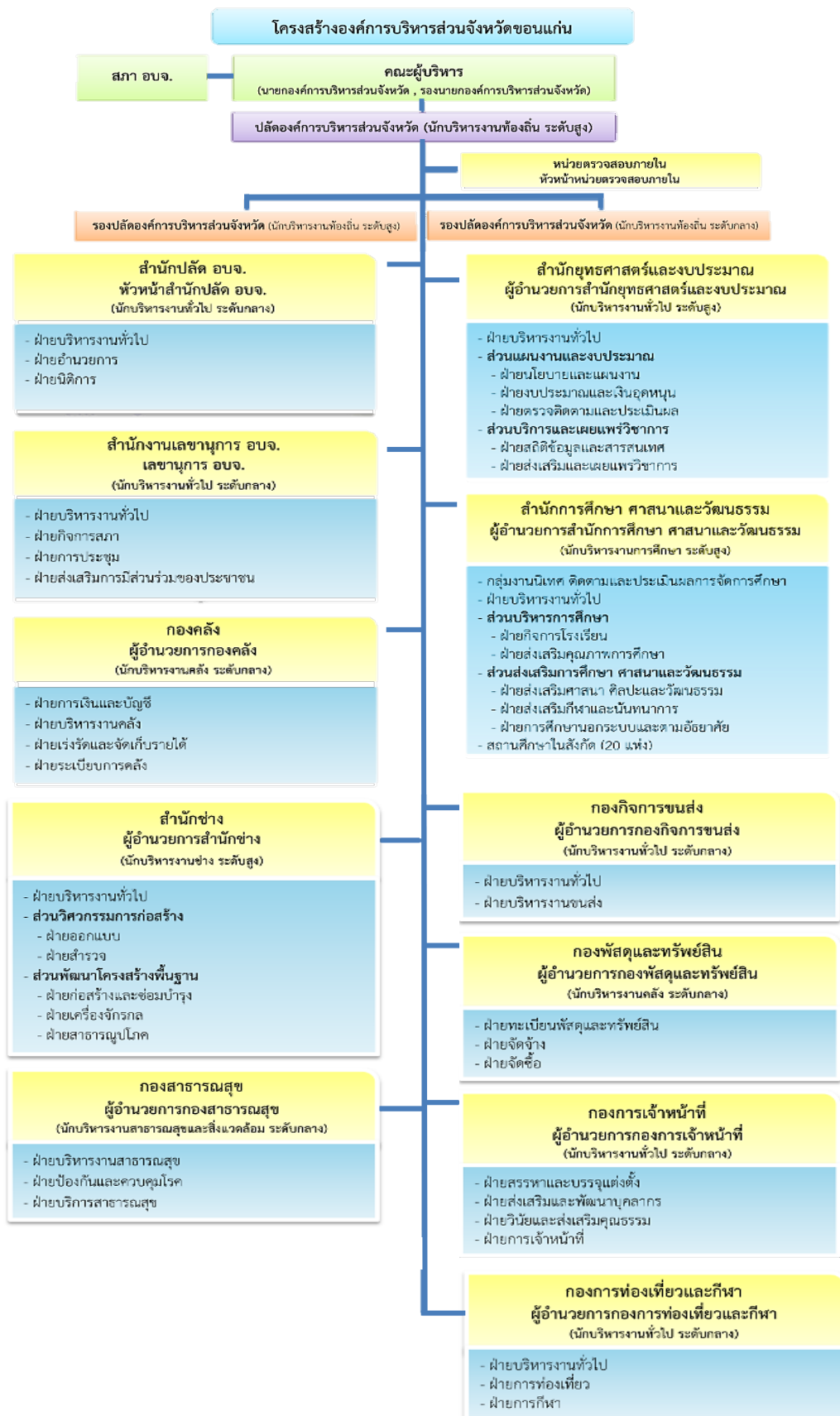
มาตรา 46 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 47 กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ ในกรณีที่ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม

มาตรา 48 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นโดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ

มาตรา 49 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน

2.5.4 โครงสร้างและอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการเติบโตแบบมีส่วนร่วม (Inclusive growth)

ในปี 2554 ธนาคารโลก (World Bank) ได้นำเสนอ แนวคิด Inclusive growth ที่แปลเป็นไทยว่า “การเติบโตแบบทั่วถึง” หรือ “การเติบโตอย่างมีส่วนร่วม” หรือ “การเติบโตที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ในรายงานเรื่อง “Promoting Inclusive Growth : Challenges and Policies” เขียนโดย Luiz de Mello และ Mark A. Dutz (2012, p. 10) ซึ่งมีใจความว่า การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนไม่ใช่การดูที่การเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมของคนทุกกลุ่มในสังคม ดังนั้นผลรวมของทุกอย่างที่ประเทศผลิตได้ในช่วงขณะหนึ่ง ต้องก่อให้เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน คนทุกกลุ่มในสังคมต้องมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้การลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดความเท่าเทียมในสังคมนั้นทำได้ยากมากแต่การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมและเป็นธรรมให้คนในสังคมได้เข้าถึงผลลัพธ์ของการพัฒนาประเทศ เช่น การสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการลดความเหลื่อมล้ำและเป็นสิ่งที่ประเทศทำได้ง่ายกว่า (ธานี ชัยวัฒน์ และคณะ, 2559, ออนไลน์)

ประเทศไทยได้นำเอาหลักแนวคิดนี้มาใช้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การกระจายรายได้ที่ทำให้ทุกคนในสังคมได้รับประโยชน์สูงสุดจากการที่เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัว นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการลดการกระจุกตัวของความมั่งคั่งในสังคมไทยโดยการกระจายรายได้และความมั่งคั่งให้กว้างขวาง และเท่าเทียมกว่าที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันนี้ เช่น นโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในช่วงสิบปีที่ผ่านมาที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมที่มีคุณภาพเพื่อสร้างหลักประกันทางสังคม (SafetyNet) และสร้างความมั่นคงทางสังคม (Social Stability) ในเวลาเดียวกันแนวคิด Inclusive growth จึงกลายเป็นวาระสำคัญและกำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในแวดวงการพัฒนาระหว่างประเทศภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่แท้จริงคือ การที่คนในประเทศสามารถสัมผัสผลตอบแทนของความมั่งคั่งร่วมกันได้ มนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพจนเศรษฐกิจเกิดกระบวนการเติบโตจากภายใน (endogenous growth) อันจะส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถเติบโตอย่างมั่งคั่ง ยั่งยืนในระยะยาว (พลภัทร บุราคม, 2006, p. 21)

การขับเคลื่อนเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุผลสำเร็จจำเป็นต้องใช้นโยบายการคลังด้านรายจ่ายเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของนโยบายการคลังก็คือ ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้มีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณมีการจัดสินค้า และบริการสาธารณะ (Public goods and service) อันมีหลักการสำคัญว่าด้วยความเสมอภาค (Principle of Equality) ที่ตอบสนองความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนในประเทศอย่างเป็นธรรม รวมไปถึงการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในด้านต่างๆ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ในสมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน เห็นได้จากเนื้อหาของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรกๆ ที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศไว้อย่างกว้างๆ เช่น ในฉบับที่ (ปี 2520–2524) มีคำว่า “กระจายบริการทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสวัสดิการสงเคราะห์และมุ่งพัฒนาชนบทที่ยากจน” ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (ปี 2525–2529) มีเนื้อหาเกี่ยวกับ “กระจายรายได้และการกระจายการพัฒนาสู่ภูมิภาคและชนบท” ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (ปี 2535–2539) มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำของกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น เช่น “ช่วยเหลือกลุ่มคนยากจน คนด้อยโอกาส แรงงานนอกระบบ แรงงานต่างด้าว ชนกลุ่มน้อยให้ได้รับบริการต่างๆ ของสังคมอย่างเท่าเทียมกับคนกลุ่มอื่นๆ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ร่วมกันแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความขัดแย้งใน สังคมไทย” ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (ปี 2555–2559) มีการใช้คำว่า “ความเสมอภาค” ควบคู่ไปกับคำว่า

“ความเหลื่อมล้ำ” เช่น “สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ” และล่าสุดในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (ปี 2560 -2564) ที่มีเนื้อหาในการขับเคลื่อนแก้ไข ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำของ “ทุกคน” ให้ได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (สำนักงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562ก, น. 3)

อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่า ถึงแม้รัฐบาลจะมีเป้าหมายในการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคมอย่างต่อเนื่องแต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่ใช่เป้าหมายที่สำคัญอันดับแรกเหมือนดังเช่นเป้าหมาย ในการรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่องเห็นได้จากแนวทางการจัดสรรงบประมาณ ของประเทศทุกปีที่มุ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การลงทุน การส่งออกและการท่องเที่ยว ซึ่งการดำเนิน นโยบาย ดังกล่าวส่งผลทำให้ภาพรวมของสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในระดับประเทศดีขึ้น เช่น สัดส่วนคนยากจนมี แนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการดำเนิน นโยบายที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เพียงอย่างเดียว อาจทำให้ เกิดผลกระทบพัฒนาสังคมจนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังที่สะสมในสังคมซึ่งสอดคล้องกับบทความวิชาการของเนื่อแพร เล็กเพื่องฟู ศุภนิจ ปิยะพรหมดี และ พรพจ ปรัชญ์ขาม (2563, น. 1) ที่ระบุว่า ความเหลื่อมล้ำมีหลากหลายมิติ เช่น ด้านสังคม รายได้ และการบริโภค ความเหลื่อมล้ำในหลากหลายมิตินี้มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันถ้าไม่ได้รับการแก้ไขแล้วเศรษฐกิจประเทศจะไม่สามารถเติบโตอย่างเต็มศักยภาพได้ (พิรญาณ์ ธรณภาพ, 2564, ออนไลน์)

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ (2564, น. 4-5) ได้วิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำในระดับจังหวัดและพบช่องว่าง ระหว่าง “จังหวัดรวย” และ “จังหวัดจน” ในหลากหลายมิติที่น่าสนใจ เช่น ความเหลื่อมล้ำของกำลังคนภาครัฐ ต่อประชากรความเหลื่อมล้ำด้านความปลอดภัยจากการจัดสรรทรัพยากรเพื่อบริการการแพทย์ฉุกเฉิน เป็นต้น เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาที่มีลักษณะการเติบโตแบบ กระจุกตัวในบางจังหวัดและบางพื้นที่ จนทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ (Spatial inequality) ตามมาปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคที่ทำให้ “จังหวัดจน” ไม่สามารถสามารถพัฒนาและเติบโตได้ใกล้เคียงกับ “จังหวัดรวย” และอุปสรรคที่ทำให้จังหวัดเหล่านี้ไม่สามารถ ก้าวไปสู่การเป็นเครื่องยนต์ตัวใหม่สำหรับการขับเคลื่อนการเติบโตที่จะทำให้ประเทศก้าวข้ามกับดักรายได้ ปานกลางได้

งานวิจัยเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำมิติพื้นที่ (Spatial inequality)

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ (2564, น. 1) ได้ทำการศึกษาถึงการเจริญเติบโตของจังหวัดและความเหลื่อมล้ำ ในประเทศไทย เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน เรื่อง “การไล่กวดทางเศรษฐกิจ” โดยได้ใช้จังหวัดเป็นหน่วยวิเคราะห์ และพบการกระจุกตัวของความเจริญ ในบางจังหวัดโดยให้เหตุผลว่างานวิจัยที่ประมวลผลการจัดสรรทรัพยากร และงบประมาณภาครัฐไปในระดับจังหวัดยังมีน้อย ทั้งที่การศึกษาเรื่องงบประมาณลงพื้นที่จังหวัด (Area) เป็นเรื่องที่น่าสนใจเนื่องจากจังหวัดเป็นเขตปกครองที่มีผู้รับผิดชอบอยู่หลายคนทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในระดับ จังหวัดเป็นจำนวนมากที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลัง/งบประมาณที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจจังหวัด และความเหลื่อมล้ำมิติพื้นที่ (จังหวัด)

ในบทความของดิเรก และคณะ (2563, ออนไลน์) ได้สรุปไว้ว่าความเหลื่อมล้ำของโอกาสการศึกษา เป็นต้นเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ประมวลผลจากข้อมูล คร่าวเบื้องต้นทั่วประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติและค้นพบความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษามิติพื้นที่ที่น่าสนใจ เช่น ครอบครัวในเมืองลงทุนด้านการศึกษาให้บุตร/ธิดา (คิดจากผลรวมของค่าเล่าเรียน ค่าเสื้อผ้า ค่าหนังสือและอุปกรณ์ และค่าเดินทาง) เฉลี่ย 8,104 บาทต่อคนต่อปี ในขณะที่ครอบครัวในชนบทลงทุนด้านการศึกษาให้กับลูกตัวเอง

เพียง 5,596.- บาท ความแตกต่างน่าจะสืบเนื่องจากฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครองสถานะแวดล้อม และค่านิยมต่างกันถือว่าเป็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ วัชรพล ว่องนิยมนเกษตร (2557, น. 40) ได้ศึกษาความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่กับนโยบายการพัฒนาของประเทศไทย (ปี 2545-2554) ผลการศึกษาพบว่า การจัดสรรงบประมาณรายจังหวัดเป็น 1 ใน 3 ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่า การจัดสรรงบประมาณรายจังหวัดปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ที่จะส่งผลการเพิ่มหรือความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ได้โดยตรงเช่นกัน โดยนักวิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการพัฒนาจังหวัดกับการจัดสรรงบประมาณ พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนโดยจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาสูงมักมีร้อยละการจัดสรรงบประมาณรายจังหวัดสูงเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดสรรที่ทำให้เกิดการกระจุกตัวของการจัดสรรงบประมาณอยู่ในระดับที่สูงอย่างเห็นได้ชัดโดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครได้รับงบประมาณเป็นสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอันดับสองและอันดับสุดท้ายของประเทศซึ่งรูปแบบการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวจึงตอกย้ำสถานะความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาที่ต่างกันอย่างชัดเจน และรูปแบบดังกล่าวทำให้เห็นถึงจัดสรรงบประมาณของไทยที่มีลักษณะรวมศูนย์อยู่ในพื้นที่ส่วนกลางเป็นหลักอันทำให้การแบ่งทรัพยากรเพื่อไปพัฒนาพื้นที่ต่างๆ มีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น

พรชนก เทพขาม (2562, ออนไลน์) ได้ทำการศึกษา เรื่องความเหลื่อมล้ำด้านรายได้เชิงพื้นที่ พบบทสรุปที่น่าสนใจ 2 ประการ คือ 1) พื้นที่ในหลายภูมิภาคมีรายได้ต่อหัวที่ต่ำกว่ากรุงเทพมหานครโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่ากรุงเทพถึง 9 เท่า และ 2) ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้เชิงพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงกับงบประมาณ โครงสร้างการบริหารราชการ และการเมืองไทยมีการเติบโตอย่างกระจุกตัวในกรุงเทพฯ และเขตปริมณฑลส่งผลให้เกิดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในการสร้างรายได้ระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และภูมิภาค นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติด้านสังคมที่แต่ละพื้นที่มีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันอย่างมากโดยเฉพาะพื้นที่ใน/นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาลกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2559, ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาไทย พบว่ารายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศในปี 2559 คิดเป็นร้อยละ 6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศทำให้ประเทศไทยมีรายจ่ายทางการศึกษาที่สูงกว่าของประเทศในกลุ่ม OECD ที่มีรายจ่ายทาง การศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 5.2 ทั้งนี้ยังพบว่ากระบวนการวางแผนและจัดสรรงบประมาณของประเทศจัดทำขึ้นภายใต้ข้อสมมุติฐานที่ว่านักเรียนและโรงเรียนทุกพื้นที่/จังหวัดมีระดับความจำเป็นที่เท่ากันหมดทั้งที่ระบบการศึกษาไทยยังมีความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ที่สูงมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการจัดสรรงบประมาณที่มุ่งเน้นความเสมอภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยพิจารณาจัดสรร เงินงบประมาณให้เหมาะสมกับระดับความจำเป็นของเด็กและโรงเรียนในแต่ละพื้นที่/จังหวัด

นลิตรา ไทยประเสริฐ (2554, น. 1) ได้เสนอว่านโยบายของรัฐเป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากการออกนโยบายของรัฐจะก่อให้เกิดการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ และเกิดผลกระทบต่อกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่แล้ว หากรัฐจัดสรรทรัพยากรได้ไม่ดีจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนบางกลุ่มหรือบางพื้นที่อย่างมหาศาล นโยบายของรัฐจึงเปรียบเสมือนดาบสองคมที่มีทั้งคุณและโทษ ทั้งสร้างและทำลายความเหลื่อมล้ำกล่าวคือ แม้ว่านโยบายของรัฐจะเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมแต่นโยบายของรัฐก็เป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่สามารถกำจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้หากมีการคิดอย่างรอบคอบและนำมาใช้อย่างถูกวิธี หนึ่งในนโยบายของรัฐที่ได้ผลที่สุดก็คือ มาตรการทางการคลังนั่นคือ การที่รัฐทำหน้าที่เก็บภาษีแล้วนำมาใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันมากที่สุดกับประชาชนทุกคน

สุพิชชา สุขพวง (2559, น. 49) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของการให้บริการสาธารณะกับงบประมาณจังหวัด โดยการศึกษาความเหลื่อมล้ำของการให้บริการสาธารณะระดับจังหวัดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณจังหวัดต่อหัวประชากรเพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงในปี 2552-2556 พบว่า ความเหลื่อมล้ำของบริการสาธารณะไม่เปลี่ยนแปลง โดยจังหวัดที่มีระดับการให้บริการสาธารณะสูงเป็นจังหวัดที่รวยหรือมีรายได้ต่อหัวในอัตราสูง ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ภูเก็ต ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร เป็นต้น ในขณะที่จังหวัดที่มีระดับการบริการต่ำกลับเป็นจังหวัดที่จนหรือมีรายได้ต่อหัวต่ำ เช่น แม่ฮ่องสอน ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ ยโสธร ร้อยเอ็ด เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านโยบาย การจัดสรรงบประมาณไม่ได้ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชนให้ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงบประมาณของรัฐบาล (2560,น.14) ที่ทำการวิเคราะห์งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และพบว่า จังหวัดที่มีระดับความก้าวหน้าในระดับปานกลางกลับได้รับงบประมาณมากกว่าจังหวัดที่มีระดับความก้าวหน้าต่ำส่งผลให้งบประมาณถูกจัดสรรไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับ จังหวัดที่มีการพัฒนาสูงอยู่แล้ว บางจังหวัดที่ประชากร มีรายได้สูงอยู่แล้วกลับได้รับการจัดสรรงบประมาณมากกว่าจังหวัดที่ประชากรมีรายได้ต่ำ การจัดสรร งบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำของ“จังหวัดจน”และ“จังหวัดรวย”เพิ่มมากขึ้นไปอีก

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กำหนดโครงการติดตามและประเมินผลในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งหมด 54 โครงการ ตั้งจ่ายรายการใหม่จำนวน 14 โครงการ ยกเลิกโครงการเงินอุดหนุน จำนวน 7 โครงการ รวมจำนวนติดตามและประเมินผลโครงการเงินอุดหนุนทั้งหมด 61 โครงการ โดยใช้การสุ่มแบบจำเพาะเจาะจงเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบโครงการและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ดำเนินโครงการที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ได้กำหนดหัวข้อและระเบียบการติดตามและประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล
- 3.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล
- 3.3 การเลือกพื้นที่ดำเนินการ
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 การนำเสนอ

3.1 กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล) และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ดำเนินโครงการที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ บุคลากรในหน่วยงาน และประชาชนและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ดำเนินโครงการที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

1. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยติดตามประเมินผลตามที่เห็นสมควร
3. รวบรวมโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
4. จัดทำแบบสอบถามเพื่อติดตามและประเมินผลโครงการ/แผนงาน
5. ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และประชากรทั่วไปในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
6. คณะทำงานและผู้ช่วยเก็บแบบสอบถามคืนให้ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล ส่วนแผนงานและงบประมาณ สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ เพื่อรวบรวมไว้ทำการสรุปผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

7. คณะทำงานคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับคืนและทำการลงรหัสข้อมูลประเมินผลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลทางคอมพิวเตอร์

8. เสนอรายงานผลการติดตามและประเมินผลให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ทราบ

3.3 การเลือกพื้นที่ดำเนินการ

หน่วยงานในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่ขอรับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและประชากรทั่วไปในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เจ้าหน้าที่ออกเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการแจกแบบสอบถาม/สัมภาษณ์ ตามแบบสอบถามที่กำหนดไว้ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แบบสอบถามมีโครงสร้างปลายปิดและปลายเปิด จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนหลังเสร็จสิ้นโครงการ ในส่วนของคำถามปลายเปิดจะได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ข้อคิดเห็นต่างๆ ของผู้เข้าร่วมโครงการโดยละเอียด

3.6 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนกันยายน พ.ศ. 2566

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรม SPSS ซึ่งช่วยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติให้ออกมาเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น ตาราง แผนภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติแบบแจกแจงความถี่และร้อยละ ส่วนข้อมูลประเด็นคำถามจากแบบสอบถามใช้ในการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนคำถามแบบปลายปิดจะจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก การแปลความหมายของข้อมูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การวัดเป็นช่วงสเกลของลิเคิร์ต (Likert five rating scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545)

5 หมายถึง ในความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ในความพึงพอใจในระดับ มาก

3 หมายถึง ในความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ในความพึงพอใจในระดับ น้อย

1 หมายถึง ในความพึงพอใจในระดับ น้อยที่สุด

เพื่อแปลผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (จากศิริวรรณ เสรีรัตน์ ;2541: ก : 169)

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

<u>ระดับคะแนน</u>		<u>แปลผล</u>
4.21 – 5.00	ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด
3.41 – 4.20	ระดับความพึงพอใจ	มาก
2.61 – 3.40	ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง
1.81 – 2.60	ระดับความพึงพอใจ	น้อย
1.00 – 1.80	ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด

3.8 การนำเสนอ

จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลในรูปแบบของความรู้ย่อยละในเชิงพรรณนาใน บทที่ 4 ในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ และแสดงรายละเอียดในประเด็นคำตอบต่างๆที่ได้จากแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้จะเป็นค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และสรุปผลการติดตามในภาพรวมจะแสดงอยู่ในบทที่ 5 และรวบรวมเป็นรูปเล่มรายงานผู้บริหาร พร้อมทั้งลงในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้สนใจทราบต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 61 โครงการ โดยแบ่งผลการติดตามและประเมินผลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และประชาชนทั่วไปในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยได้รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และนำเสนอรายงานการติดตามและประเมินผลด้วยวิธีการบรรยายประกอบตารางตามกลุ่มเป้าหมายและนำเสนอผลการประเมินโครงการในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรม ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรม ดังนี้

4.1 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล)

แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ส่วนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ

ส่วนที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1. ชื่อยุทธศาสตร์	จำนวน (โครงการ)	ร้อยละ (%)
การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม	39	63.93
พัฒนาการศึกษา	16	26.23
พัฒนาเมืองและชุมชน	1	1.64
พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	3	4.92
การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	1.64
พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	1	1.64
รวม	61	100

จากตารางส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม จำนวน 39 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 63.93

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการศึกษา จำนวน 16 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.23

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชน จำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 3 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 4.92

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี จำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ส่วนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินอุดหนุน

1. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ผู้บริหารหน่วยงาน	3	4.92
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	52	85.25
บุคลากรในหน่วยงาน	6	9.84
รวม	61	100.00
2. หน่วยงานของท่านได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวยุทธศาสตร์จังหวัดขอนแก่นหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
จัดทำ	61	100.00
มี แต่ไม่จัดทำ	0	0.00
ไม่มี	0	0.00
รวม	61	100.00
3. โครงการนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่นหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
สอดคล้อง	61.00	100.00
ไม่สอดคล้อง	0.00	0.00
ไม่มี	0.00	0.00
รวม	61	100.00
4. หน่วยงานของท่านได้ตั้งงบประมาณสมทบหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ตั้งงบประมาณสมทบ	45	73.77
ไม่ได้ตั้งงบประมาณสมทบ	16	26.23
รวม	61	100.00
5. หน่วยงานท่านได้ขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบหรือไม่นอกจากหน่วยงานของ อบจ.	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่น	24	39.34
ไม่ได้ขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่น	33	54.10
บูรณาการร่วมกัน	4	6.56
รวม	61	100.00
6. การดำเนินงานตามโครงการนี้ ท่านได้ดำเนินการจัดซื้อ/จัดจ้างตามระเบียบฯ ของหน่วยงานท่านหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ดำเนินการตามระเบียบฯ	59	96.72
ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบฯ	2	3.28
เป็นหน่วยงานอิสระ	0	0.00
รวม	61	100.00

7. การดำเนินงานตามโครงการนี้ ท่านได้จัดทำรายละเอียดการรับ -จ่ายเงิน ไว้ชัดเจนครบถ้วนเพื่อรับการตรวจสอบหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
จัดทำหลักฐานครบถ้วน	61	100.00
จัดทำหลักฐานไม่ครบถ้วน	0	0.00
ไม่ได้จัดทำ	0	0.00
รวม	61	100.00
8. การดำเนินงานโครงการนี้มีเงินเหลือจ่ายและนำส่งคืนหรือไม่ (ระบุจำนวนเงินเหลือจ่าย ท้ายแบบประเมิน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เหลือจ่ายนำส่งคืน	4	6.56
เหลือจ่ายยังไม่นำส่งคืน	1	1.64
ไม่มีเงินเหลือจ่าย	56	91.80
รวม	61	100.00
9. ดำเนินการแล้วเสร็จ ได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้อบจ.ขอนแก่น ทราบหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ยังไม่รายงาน	17	27.387
รายงานแล้ว	44	72.13
รวม	61	100.00

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมากที่สุด มีจำนวน 52 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 85.25 รองลงมาเป็นบุคลากรในหน่วยงาน มีจำนวน 6 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 9.84 และลำดับสุดท้ายเป็นผู้บริหารหน่วยงาน มีจำนวน 3 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 4.92

2. หน่วยงานทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. ทุกโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. หน่วยงานที่ขอรับงบประมาณสนับสนุนส่วนใหญ่ตั้งงบประมาณสมทบมีมากที่สุด มีจำนวน 45 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 73.77 ไม่ได้ตั้งงบประมาณสมทบ มีจำนวน 16 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 26.23

5. หน่วยงานไม่ได้ขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบนอกจากหน่วยงานของ อบจ. มีจำนวน 33 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมาขอรับเงินสมทบจากหน่วยงานอื่น มีจำนวน 24 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 39.34 และลำดับสุดท้ายบูรณาการร่วมกัน มีจำนวน 4 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 6.56

6. การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

7. การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย แยกรายละเอียดต่างๆไว้ อย่างชัดเจนครบถ้วนเพื่อการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

8. งบประมาณที่ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โครงการไม่มีเงินเหลือจ่ายและนำส่งคืนให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 56 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 91.80 รองลงมาไม่มีเงินเหลือจ่ายนำส่งคืนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 4 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 6.56 และลำดับสุดท้ายมีเงินเหลือจ่ายแต่ยังไม่นำส่งคืน มีจำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

9. เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จทุกหน่วยงานได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนที่ 3 หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนฯ มีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม	34 (55.74)	26 (42.62)	1 (1.64)	- (0.00)	- (0.00)	0.53	4.54	มากที่สุด
2. หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ	26 (42.62)	32 (52.46)	3 (4.92)	- (0.00)	- (0.00)	0.58	4.38	มากที่สุด
3. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม	25 (40.98)	32 (52.46)	4 (6.56)	- (0.00)	- (0.00)	0.60	4.34	มากที่สุด
4. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	26 (42.62)	31 (50.82)	3 (4.92)	- (0.00)	1 (1.64)	0.72	4.33	มากที่สุด
5. หน่วยงานของท่านได้รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ	26 (42.62)	34 (55.74)	1 (1.64)	- (0.00)	- (0.00)	0.52	4.41	มากที่สุด
6. หน่วยงานของท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	32 (54.10)	28 (45.90)	- (0.00)	- (0.00)	- (0.00)	0.49	4.55	มากที่สุด
รวม						0.59	4.42	มากที่สุด

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนฯ มีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.42 คิดเป็นร้อยละ 88.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. หน่วยงานได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.55 คิดเป็นร้อยละ 91.00

2. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.54 คิดเป็นร้อยละ 90.80

3. หน่วยงานของท่านได้รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.41 คิดเป็นร้อยละ 88.20

4. หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์ โครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.38
คิดเป็นร้อยละ 87.60

5. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.34
คิดเป็นร้อยละ 86.80

6. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.33
คิดเป็นร้อยละ 86.60

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	65	42.76
หญิง	87	57.24
รวม	152	100.00
2. อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่เกิน 20 ปี	8	5.26
21 – 30 ปี	23	15.13
31 – 40 ปี	58	38.16
41 – 50 ปี	37	24.34
51 – 60 ปี	25	16.45
61 ปี ขึ้นไป	1	0.66
รวม	152	100.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	21	13.82
มัธยมต้นหรือเทียบเท่า	62	40.79
มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	19	12.50
ปวส. หรือเทียบเท่า	13	8.55
ปริญญาตรี	29	19.08
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.29
อื่นๆ ระบุ.....	3	1.97
รวม	152	100.00

4. สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประชาชนทั่วไป	83	54.61
ประชาคมหมู่บ้าน	7	4.61
อสม.	12	7.89
ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	22	14.47
เจ้าหน้าที่/พนักงานของรัฐ	26	17.11
อื่นๆ ระบุ....	2	1.30
รวม	152	100.00
5. อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เกษตรกรรวม	55	36.18
รับจ้างทั่วไป	48	31.58
นักเรียน/นักศึกษา	14	9.21
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/เอกชน	11	7.24
รับราชการ	18	11.84
อื่นๆ ระบุ.....	6	3.95
รวม	152	100.00

จากตารางส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

เพศ	พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง	จำนวน	87	คน	คิดเป็นร้อยละ	57.23
		เพศชาย	จำนวน	65	คน	คิดเป็นร้อยละ	42.77
อายุ	พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี	จำนวน	58	คน	คิดเป็นร้อยละ	38.16
		มีอายุระหว่าง 41-50 ปี	จำนวน	37	คน	คิดเป็นร้อยละ	24.34
		มีอายุระหว่าง 51-60 ปี	จำนวน	25	คน	คิดเป็นร้อยละ	16.45
		มีอายุระหว่าง 21-30 ปี	จำนวน	23	คน	คิดเป็นร้อยละ	15.13
		น้อยกว่า 20 ปี	จำนวน	8	คน	คิดเป็นร้อยละ	5.26
		61 ปี ขึ้นไป	จำนวน	1	คน	คิดเป็นร้อยละ	0.66
ระดับการศึกษาสูงสุด	พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่วนใหญ่ระดับมัธยมต้นหรือเทียบเท่า	จำนวน	62	คน	คิดเป็นร้อยละ	40.79
		ปริญญาตรี	จำนวน	29	คน	คิดเป็นร้อยละ	19.08
		ประถมศึกษา	จำนวน	21	คน	คิดเป็นร้อยละ	13.82
		มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	จำนวน	19	คน	คิดเป็นร้อยละ	12.50
		ปวส.หรือเทียบเท่า	จำนวน	13	คน	คิดเป็นร้อยละ	8.55

สถานภาพ	พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม	สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน	5	คน	คิดเป็นร้อยละ	3.29
		อื่นๆ ระบุ....	จำนวน	3	คน	คิดเป็นร้อยละ	1.97
		ส่วนใหญ่เป็น	จำนวน	83	คน	คิดเป็นร้อยละ	54.61
		ประชาชนทั่วไป					
		เป็นผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	จำนวน	26	คน	คิดเป็นร้อยละ	17.11
		เป็นเจ้าหน้าที่/พนักงานของรัฐ	จำนวน	22	คน	คิดเป็นร้อยละ	14.47
		เป็นอสม.	จำนวน	12	คน	คิดเป็นร้อยละ	7.89
		เป็นประชาคมหมู่บ้าน	จำนวน	7	คน	คิดเป็นร้อยละ	4.61
		อื่นๆ ระบุ...	จำนวน	2	คน	คิดเป็นร้อยละ	1.30
		ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร	จำนวน	55	คน	คิดเป็นร้อยละ	36.18
อาชีพหลัก	พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม	รับจ้างทั่วไป	จำนวน	48	คน	คิดเป็นร้อยละ	31.58
		รับราชการ	จำนวน	18	คน	คิดเป็นร้อยละ	11.84
		นักเรียน/นักศึกษา	จำนวน	14	คน	คิดเป็นร้อยละ	9.21
		ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/เอกชน	จำนวน	11	คน	คิดเป็นร้อยละ	7.24
		อื่นๆ ระบุ....	จำนวน	6	คน	คิดเป็นร้อยละ	3.95

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. โครงการนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม	89 (58.55)	63 (41.45)	- (0.00)	- (0.00)	- (0.00)	0.49	4.59	มากที่สุด
2. โครงการนี้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลของโครงการ/กิจกรรม	90 (59.21)	60 (39.47)	2 (1.32)	- (0.00)	- (0.00)	0.52	4.58	มากที่สุด
3. ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นโครงการ/กิจกรรม	88 (57.89)	59 (38.82)	5 (3.29)	- (0.00)	- (0.00)	0.56	4.55	มากที่สุด
4. โครงการนี้มีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ	91 (59.87)	58 (38.16)	3 (1.97)	- (0.00)	- (0.00)	0.53	4.58	มากที่สุด
5. การเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	90 (59.21)	58 (38.16)	4 (2.63)	- (0.00)	- (0.00)	0.57	4.57	มากที่สุด
6. โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน	94 (61.84)	57 (37.50)	1 (0.66)	- (0.00)	- (0.00)	0.50	4.61	มากที่สุด
7. ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนท้องถิ่น	88 (57.89)	62 (40.79)	2 (1.32)	- (0.00)	- (0.00)	0.52	4.57	มากที่สุด

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
8. ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	96 (63.16)	54 (35.53)	2 (1.31)	- (0.00)	- (0.00)	0.51	4.62	มากที่สุด
รวม						0.52	4.58	มากที่สุด

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.58 คิดเป็นร้อยละ 91.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ เรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.62 คิดเป็นร้อยละ 92.40
2. โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.61 คิดเป็นร้อยละ 92.20
3. โครงการมีเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.59 คิดเป็นร้อยละ 91.80
4. โครงการนี้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลโครงการ/กิจกรรมและมีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ ($\bar{x}$) = 4.58 คิดเป็นร้อยละ 91.60
5. ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ ($\bar{x}$) = 4.57 คิดเป็นร้อยละ 91.40
6. โครงการนี้เปิดโอกาสให้ประชาชน แสดงความคิดเห็นโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.55 คิดเป็นร้อยละ 91.00

สรุปโดยรวม

ประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการต่างๆ แสดงความต้องการจากโครงการที่ตรงกับความต้องการกับการพัฒนาชุมชนของตนเอง ประชาชนเสนอโครงการเดิมๆ ให้มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทุกๆ ปี หรือบางพื้นที่เสนอโครงการใหม่ๆ มาปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ชุมชนของตนเองเพื่อจะได้แนวคิดในการพัฒนาชุมชนที่แปลกใหม่ออกไปเพื่อเป็นจุดสนใจของอำเภอใกล้เคียง ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นประโยชน์อย่างมาก และอยากให้ อบจ.ขอนแก่นสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น เพราะประชาชนได้รับประโยชน์จากทุกๆ โครงการ ตัวอย่างโครงการที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ชุมชนเยาวชน นั้นมีหลากหลายโครงการที่มุ่งเน้นในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องทุกปี ดังเห็นได้ชัดจากโครงการของสถานีตำรวจทุกอำเภอที่เสนอโครงการล้วนเป็นโครงการที่ดีในการอบรมเยาวชนต่อต้านยาเสพติด อาสาสมัครด้านภัยยาเสพติด อบรมเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและควรมีการประชาสัมพันธ์หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ อบจ.ขอนแก่น ได้ดำเนินการให้ทั่วถึงมากขึ้น วิทยุชุมชนประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงจัดงานกิจกรรมโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนระยะยาว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งหมด 54 โครงการ ตั้งจ่ายรายการใหม่จำนวน 14 โครงการ ยกเลิกโครงการเงินอุดหนุน จำนวน 7 โครงการ รวมจำนวนติดตามและประเมินผลโครงการเงินอุดหนุนในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งสิ้น 61 โครงการ และได้ดำเนินการแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว การติดตามและประเมินผลใช้วิธีแจกแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิดและแบบปลายปิด เพื่อให้หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้สรุปการติดตามและประเมินผลตามหัวข้อต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์การติดตามและประเมินผล
- 5.2 แนวทางและวิธีการประเมิน
- 5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล
- 5.4 อภิปรายผล
- 5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การติดตามและประเมินผล

- 5.1.1 เพื่อติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการว่ามีการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติจริงหรือไม่
- 5.1.2 เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการว่าคุ้มค่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่
- 5.1.3 เพื่อติดตามและประเมินผลต่อความสำเร็จหรือข้อปรับปรุงการดำเนินงานหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนปีงบประมาณ พ.ศ.2566
- 5.1.4 เพื่อต้องการทราบความพึงพอใจของประชาชนและการมีส่วนร่วมในโครงการ
- 5.1.5 เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการ
- 5.1.6 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารตัดสินใจว่าจะปรับเปลี่ยนหรือยุติการให้การสนับสนุนต่อไปหรือไม่

5.2 แนวทางและวิธีการประเมิน

ศึกษารายละเอียดการประเมินจากคู่มือการใช้โปรแกรมเพื่อสร้างความเข้าใจรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยพิจารณาข้อมูลที่กำหนดไว้ในโปรแกรมแล้วเลือกใช้วัตถุประสงค์ที่เหมาะสม ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงวัตถุประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการบางประการ กำหนดประเด็นการประเมินเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผลโครงการและพัฒนาเครื่องมือประเมินแบบสอบถาม (ปลายเปิด - ปิด)

5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล

การดำเนินโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดโครงการติดตามและประเมินผลในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งหมด 54 โครงการ ตั้งจ่ายรายการใหม่ จำนวน 14 โครงการ ยกเลิกโครงการเงินอุดหนุน จำนวน 7 โครงการ

รวมจำนวนติดตามและประเมินผลโครงการเงินอุดหนุนทั้งหมด 61 โครงการ โดยแบ่งผลการติดตามและประเมินผลออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล)

แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ส่วนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินอุดหนุน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ

ส่วนที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม จำนวน 39 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 63.93

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการศึกษา จำนวน 16 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.23

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชน จำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 3 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 4.92

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี จำนวน 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ส่วนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินอุดหนุน

เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานของโครงการมากที่สุด มีจำนวน 52 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 85.25 รองลงมาเป็นบุคลากรในหน่วยงาน มีจำนวน 6 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 9.84 และลำดับสุดท้ายเป็นผู้บริหารหน่วยงาน มีจำนวน 3 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 4.92

2. หน่วยงานทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น มี จำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. โครงการทุกโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. หน่วยงานที่ขอรับงบประมาณสนับสนุนส่วนใหญ่ตั้งงบประมาณสมทบมีมากที่สุด จำนวน 45 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 73.77 ไม่ได้ตั้งงบประมาณสมทบ มีจำนวน 16 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 26.23

5. หน่วยงานไม่ได้ขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบนอกจากหน่วยงานของ อบจ. มากที่สุด มีจำนวน 33 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมาขอรับเงินสมทบจากหน่วยงานอื่น มีจำนวน 24 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 39.34 และลำดับสุดท้ายบูรณาการร่วมกัน มีจำนวน 4 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 6.56

6. การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

7. การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย แยกรายละเอียดต่างๆไว้ อย่างชัดเจน ครบถ้วน เพื่อการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ มีจำนวน 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

8. งบประมาณที่ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โครงการไม่มีเงินเหลือจ่ายและนำส่งคืนให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 56 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 91.80 รองลงมามีเงินเหลือจ่ายนำส่งคืนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 4 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 6.56 และลำดับสุดท้ายมีเงินเหลือจ่ายแต่ยังไม่นำส่งคืน มีจำนวน 1 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 1.64

9. เมื่อดำเนินงานแล้วเสร็จทุกหน่วยงานได้จัดส่งรายงานสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ มีจำนวนมากที่สุด 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ

หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนฯ มีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.42 คิดเป็นร้อยละ 88.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานเรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. หน่วยงานได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.55 คิดเป็นร้อยละ 91.00

2. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.54 คิดเป็นร้อยละ 90.80

3. หน่วยงานของท่านได้รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.41 คิดเป็นร้อยละ 88.20

4. หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์ โครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.38 คิดเป็นร้อยละ 87.60

5. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.34 คิดเป็นร้อยละ 86.80

6. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.33 คิดเป็นร้อยละ 86.60

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการติดตามและประเมินผลของประชาชนบุคคลทั่วไปที่ได้รับประโยชน์จากการใช้เงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 152 ราย พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด มีจำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.23 รองลงมาเป็นเพศชาย มีจำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.77

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีจำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.16 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.34 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีจำนวน 25 ราย

คิดเป็นร้อยละ 16.45 อายุระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.13 น้อยกว่า 20 ปี มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.26 และลำดับสุดท้าย 61 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระดับมัธยมต้นหรือเทียบเท่า มีจำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.79 ปริญญาตรี มีจำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.08 ประถมศึกษา มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.82 มัธยมปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า มีจำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.50 ปวส.หรือเทียบเท่า มีจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.55 สูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.29 และลำดับสุดท้าย อื่นๆ มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.97

4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สถานภาพเป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.61 ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน มีจำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.11 เจ้าหน้าที่/พนักงานของรัฐ มีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.47 อสม. มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.89 ประชาคมหมู่บ้าน มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.61 และลำดับสุดท้าย อื่นๆ มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.30

5. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.18 รับจ้างทั่วไป มีจำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.58 รับราชการ มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.84 นักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.21 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/เอกชน มีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.24 และลำดับสุดท้าย อื่นๆ มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.95

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ

ผลจากการสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กำหนดไว้ 8 ประเด็น ในแต่ละประเด็นคำถามโดยคิดค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ในแต่ละประเด็น แบ่งช่วงคะแนนความพึงพอใจ 5 ระดับ เพื่อแปลผลจากช่วงคะแนนเฉลี่ย พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.58 คิดเป็นร้อยละ 91.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการฯ เรียงจากลำดับมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.62 คิดเป็นร้อยละ 92.40
2. โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.61 คิดเป็นร้อยละ 92.20
3. โครงการมีเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.59 คิดเป็นร้อยละ 91.80
4. โครงการนี้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลโครงการ/กิจกรรมและมีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{x}$) = 4.58 คิดเป็นร้อยละ 91.60
5. ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{x}$) = 4.57 คิดเป็นร้อยละ 91.40
6. โครงการนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.55 คิดเป็นร้อยละ 91.00

5.4 อภิปรายผล

สรุปผล ดังนี้

จากการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วน

จังหวัดขอนแก่นเมื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้รายงานผลการดำเนินงานให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่โครงการแล้วเสร็จทุกโครงการ และได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ ของหน่วยงานที่ขอรับงบประมาณพร้อมแสดงรายละเอียดการรับ-จ่าย วัสดุเงินครบกัณฑ์เพื่อรับการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ซึ่งในการสนับสนุนโครงการตามแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หน่วยงานรับเงินอุดหนุนทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 61 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังนั้น การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่หน่วยงานได้รับมีการนำไปใช้จริงกับโครงการตามแต่ละยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ โดยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มากที่สุดคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม เป็นยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินโครงการมากที่สุดถึง 39 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 63.93 จากจำนวนโครงการทั้งหมด จึงสามารถประมาณการได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพคนและสังคมต้องการให้ประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ในทุกมิติและได้รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีคุณภาพ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นมีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม มีการเชิดชูคุณค่าความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทยบนความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ทำให้ชุมชน สังคม มีความสมานฉันท์และสันติสุข รองลงมาคือยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการศึกษา ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 16 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.23 จากจำนวนโครงการทั้งหมด จึงสามารถประมาณการได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมขอนแก่น เขต 1 - เขต 5 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จะได้รับงบประมาณสนับสนุนทุกปี และมีแนวโน้มที่จะได้รับงบประมาณสนับสนุนมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นโครงการที่พัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชาการ ให้สามารถแข่งขันในระดับเขตพื้นที่และระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมไปถึงส่งเสริมให้โรงเรียน ครูผู้สอน และทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้พัฒนาเด็กและเยาวชนให้เต็มตามศักยภาพ (Quality) และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประเมินความคุ้มค่าของโครงการเพื่อให้ได้ผลผลิตผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้ที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน สังคม ทั้งที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้และไม่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ ดังนั้น การประเมินความคุ้มค่าจากผลสำรวจการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ครบทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจากการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการใช้ทรัพยากรและกระบวนการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตตามวัตถุประสงค์โดยพิจารณาจากผลของข้อมูลที่ได้รับ อีกทั้งรายงานผลโครงการเมื่อได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ได้มีการส่งรายงานผลการดำเนินงานให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบทุกโครงการ เทียบกับต้นทุนทั้งหมดการจัดหาทรัพยากรที่ได้มาตรฐานมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมรวมทั้งมีกระบวนการทำงานที่ประหยัด ทรัพยากรประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ด้านได้แก่ ประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัด โดยประสิทธิภาพการผลิตจะวัดจากประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการจัดการและการปฏิบัติงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งผลการประเมินโครงการในครั้งนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สร้างความคุ้มค่าในการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ความคิดเห็นของหน่วยรับเงินอุดหนุนได้แสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยรับเงินอุดหนุน เห็นควรสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นกว่าเดิมเพื่อกระจายแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ไปสู่ยังตำบล หมู่บ้านให้ได้มากขึ้น เนื่องจากทุกโครงการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณได้มากขึ้นจะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้มากขึ้นและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ จึงเห็นควรให้มีการทบทวนฐานวิธีการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดรวมถึงการจัดทำแผนงานโครงการที่ดี มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานตามโครงการพบว่า หน่วยงานได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.60 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นถือเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะที่หลากหลายตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งยังต้องดำเนินการให้ตอบสนองต่อประโยชน์ และความต้องการของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขและเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบขององค์กรปกครองท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นยุคใหม่ที่เป็นส่วนราชการระบบเปิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่นจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้านทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาครัฐราชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุดคือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ซึ่งนำไปสู่ความเห็นพ้องต้องกันลดการขัดแย้ง ส่งผลให้การจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามภารกิจอันเป็นอำนาจหน้าที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุดเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

ในการประสานงานหน่วยงานรับเงินอุดหนุนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ ส่วนแผนงานและงบประมาณ ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล ได้ออกตรวจติดตามและประเมินผลซึ่งมีข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ดำเนินการขององค์กรหรือหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งงานบ่อยครั้งทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้มีการถ่ายทอดกระบวนการ ขั้นตอน เอกสารแบบรายงานผลการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 จึงทำให้การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้องตามหลักระเบียบ ซึ่งคณะกรรมการออกตรวจติดตามและประเมินผลได้แนะนำชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนเกี่ยวกับแบบรายงานผลการดำเนินงานเพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้วเพื่อเป็นประโยชน์ในการขอรับงบประมาณสนับสนุนในปีต่อไป

2. เจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโครงการบางหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนดำเนินการจัดโครงการไม่ทันต่อห้วงระยะเวลาที่กำหนดในแผนดำเนินงานเนื่องจากยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งผลให้ต้องขอส่งเงินคืนให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

3. หน่วยงานที่ขอรับงบประมาณ ได้รับงบประมาณจากส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นล่าช้า หรืออยู่ในห้วงระยะเวลาที่กระชั้นชิดในการจัดโครงการ/กิจกรรม ทำให้การบริหารงบประมาณเป็นไปด้วยความยุ่งยาก

4. ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานกลางเพื่อนำไปจัดซื้อหรือจัดจ้างครุภัณฑ์ให้แก่หน่วยงานย่อย หน่วยงานกลางเสนอให้โอนงบประมาณให้แก่หน่วยงานย่อยโดยตรงเพื่อการบริหารงบประมาณเป็นไปด้วยความรวดเร็วและสะดวกในการดำเนินโครงการ

5. หน่วยงานบางแห่งมีงบประมาณดำเนินการโครงการไม่เพียงพอจึงต้องขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบทำให้ไม่สามารถแยกและจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินตามจำนวนงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ ทำให้การตรวจสอบเป็นไปด้วยความยุ่งยาก

6. หน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นไม่เข้าใจในห้วงระยะเวลาในการจัดทำหนังสือขอรับการสนับสนุน จึงอยากให้ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นจัดทำแผนดำเนินงานขอรับการสนับสนุนให้แก่หน่วยรับเงินอุดหนุนเพื่อให้หน่วยรับงบประมาณจัดส่งหนังสือร้องขอได้ทันห้วงระยะเวลาในปีงบประมาณนั้นๆ

7. บางหน่วยงานไม่เข้าใจระเบียบการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ทำให้ต้องทำหนังสือขอยกเลิกโครงการหรือขอส่งเงินคืน อันเนื่องมาจากการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและมีปัญหาในการบริหารจัดการโครงการ

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อนำไปพิจารณาว่าจะปรับปรุง/ยุติหรือให้การสนับสนุนในปีงบประมาณถัดไป เพราะข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สามารถรู้ถึงความต้องการของประชาชนในแต่ละปี เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและคำนึงถึงความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง

1.2 ฐานข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาต่างๆ ของคณะกรรมการตรวจติดตามและประเมินผลในปีงบประมาณที่ผ่านมาสามารถนำมาประกอบการพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและคณะกรรมการฯ เห็นควรพิจารณางบประมาณที่คาดว่าจะได้รับและรายละเอียดโครงการที่คาดว่าจะดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้สอดคล้อง

และใกล้เคียงกับศักยภาพในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในการสนับสนุนงบประมาณในปีต่อไป

1.3 เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ดำเนินโครงการ ควรส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการงบประมาณร่วมกันระหว่างหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และหน่วยงานอื่นโดยการกำหนดระเบียบ/แนวทาง การปฏิบัติที่ชัดเจน รวมถึงกำหนดให้มีคณะกรรมการที่ขับเคลื่อนการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน โดยควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันมีเป้าหมายในการดำเนินงานโครงการให้บรรลุผลสำเร็จในทิศทางเดียวกัน

5.5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ส่วนราชการที่รับผิดชอบหน่วยงานต่างๆที่ขอรับการสนับสนุน ควรชี้แจง ระเบียบ วิธีการ ขั้นตอน การใช้งบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนฯ และกำชับให้หน่วยงานที่ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้ดำเนินโครงการทันทีเมื่อได้รับการอนุมัติโครงการและจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด หากพบปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงานตามช่วงระยะเวลาดังกล่าวให้แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ รวมไปถึงกำหนดกรอบระยะเวลาเสนอโครงการการขอรับงบประมาณให้กับหน่วยขอรับเงินอุดหนุนให้ทราบล่วงหน้า

2.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นควรพิจารณาเพิ่มวงเงินงบประมาณสนับสนุนโครงการในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาองค์กรให้เป็นจุดบริการประชาชนและเป็นที่ยอมรับของชุมชนในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถไปจนถึงมีทักษะในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้

2.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดควรเน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, ม.ป.พ.

โกวิท พวงงาม. (2555). **การปกครองท้องถิ่น ว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ**. (พิมพ์ครั้งที่8).

กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพลส (1989) จำกัด.

พลเดช ปิ่นประทีป. (2557). **ปฏิรูประบบการปกครองและกระจายอำนาจ ข้อเสนอจากเวทีภาคีพัฒนาประเทศไทย**.นนทบุรี: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

สนธิ จรอนันต์. (2549). **ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น**. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด.

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2556). **การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาธรรม.

สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. (2553). **วิธีใหม่การพัฒนาารายรับท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย พัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546) **การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ** พิมพ์ครั้งที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย. (2556). **การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ปีงบประมาณ 2555.

สำนักงานเศรษฐกิจและการคลัง กระทรวงการคลัง. วรพิตย์ มีมาก. (2554). **การวิเคราะห์โครงสร้างการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย**. วารสารวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 28(2).

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). **การเสริมสร้างสุขภาพทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**.

กรุงเทพมหานคร: ส. เจริญการพิมพ์

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson, 1953 : 574) **การปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบของการปกครองตนเอง**

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เรื่อง งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ฝ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุน สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2566

Clark, John J. (1957). **Government of United Kingdom**. London : Sirr Issae Pitman. Cronbach, Lee Joseph. (1970). **Essentials of Psychological Testing** 3 rd ed., New York : Harper and Row.

Holloway V, William. (1951:389). **State Local Government**. Great Brtraain : William Brendon and Son.

Montagu, Harris G. (1984). **Comparative Local Government**. Great Britain : William Brendon and Son.

ภาคผนวก

แบบบันทึกข้อตกลงการรับเงินอุดหนุน

เลขที่...../.....

บันทึกข้อตกลงการรับเงินอุดหนุน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกนี้ทำขึ้นเพื่อเป็นข้อตกลงในการดำเนินโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนจาก (ชื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล).....ระหว่าง (ชื่อหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน) โดย

๑. นาย/นาง/นางสาว.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๒. นาย/นาง/นางสาว.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๓. นาย/นาง/นางสาว.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ในฐานะ (ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ) ซึ่งต่อไปในบันทึกนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับเงินอุดหนุน” ฝ่ายหนึ่ง กับ (ชื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล).....โดย นาย/นาง/นางสาว.....ในฐานะ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล.....ซึ่งต่อไปในบันทึกนี้เรียกว่า “ผู้ให้เงินอุดหนุน” อีกฝ่ายหนึ่ง

ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำบันทึกข้อตกลงกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ผู้ได้รับเงินอุดหนุน ตกลงจะดำเนินการโครงการ.....ซึ่งต่อไปในบันทึกนี้เรียกว่า “โครงการ” ตามที่ (ชื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล).....ผู้ให้เงินอุดหนุน ได้ให้เงินอุดหนุน จำนวน.....บาท (.....) และผู้ได้รับเงินอุดหนุนมีเงินสมทบ จำนวน.....บาท (.....) ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินงานของโครงการตามเอกสารแนบท้ายบันทึกข้อตกลงนี้ ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๒. หากผู้ได้รับเงินอุดหนุนไม่ดำเนินการตามโครงการหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่กำหนด ผู้ได้รับเงินอุดหนุนยินยอมคืนเงินอุดหนุนที่ได้รับหรือเบิกจ่ายไปแล้วหรือค่าใช้จ่ายอื่นใด อันเกิดจากการดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ดำเนินการตามโครงการให้แก่ผู้ให้เงินอุดหนุน โดยผู้ให้เงินอุดหนุนต้องบอกกล่าวหรือทวงถามเป็นหนังสือแต่อย่างใดและผู้ให้เงินอุดหนุนไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เกิดขึ้น เว้นแต่ การไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น เกิดจากเหตุสุดวิสัย พันวิสัย หรือเกิดภัยพิบัติ ซึ่งมีได้เกิดจากการกระทำของผู้ได้รับเงินอุดหนุน

ในกรณีที่ผู้ได้รับเงินอุดหนุนไม่คืนเงินอุดหนุนที่ได้รับหรือเบิกจ่ายไปแล้ว รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นใดให้แก่ผู้ให้เงินอุดหนุน ผู้ได้รับเงินอุดหนุนยินยอมเสียดอกเบี้ยตามอัตราที่กฎหมายกำหนดนับแต่วันที่ได้รับเงินจากผู้ให้เงินอุดหนุน รวมทั้งยินยอมให้ผู้ให้เงินอุดหนุนดำเนินคดีได้ตามกฎหมาย

/๓.ผู้ได้รับเงิน...

๓. ผู้ได้รับเงินอุดหนุนจะต้องจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติในการจะนำเงินอุดหนุนที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๔. ผู้ได้รับเงินอุดหนุนที่มีเงินร่วมสมทบ เมื่อได้รับเงินอุดหนุนแล้วในการดำเนินโครงการจะต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณของตนเองก่อนเป็นลำดับแรก

๕. ผู้ได้รับเงินอุดหนุนยินยอมและยินดียินดีอำนวยความสะดวกให้คณะทำงานที่ผู้ให้เงินอุดหนุนแต่งตั้งเข้าร่วมติดตามและประเมินผลโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุน

๖. เมื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ได้รับเงินอุดหนุนต้องรายงานผลการดำเนินการพร้อมรายงานการใช้จ่ายเงินและสำเนาใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารหลักฐานอื่นให้ผู้ให้เงินอุดหนุนทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่โครงการแล้วเสร็จ และหากมีเงินเหลือจ่ายให้ส่งคืน (ชื่อองค์กรบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล).....พร้อมการรายงานผลการดำเนินการดังกล่าว

หากผู้ได้รับเงินอุดหนุนไม่รายงานผลการดำเนินการ ผู้ให้เงินอุดหนุนขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้โอกาสต่อไป และหากผู้ได้รับเงินอุดหนุนไม่คืนเงินเหลือจ่าย ผู้ได้รับเงินอุดหนุนยินยอมให้ผู้ให้เงินอุดหนุนดำเนินคดีได้ตามกฎหมาย พร้อมยินยอมเสียดอกเบี้ยตามที่กฎหมายกำหนด

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน โดยมอบให้ผู้ได้รับเงินอุดหนุนหนึ่งฉบับและผู้ให้เงินอุดหนุน หนึ่งฉบับ

ทั้งสองฝ่ายได้อ่านและมีความเข้าใจข้อความตามบันทึกข้อตกลงนี้โดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้เงินอุดหนุน
(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....ผู้ได้รับเงินอุดหนุน
(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....พยาน ผู้ให้เงินอุดหนุน
(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....ผู้ได้รับเงินอุดหนุน
(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....พยาน ผู้ให้เงินอุดหนุน
(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....ผู้ได้รับเงินอุดหนุน
(.....)

ตำแหน่ง.....

โครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1	โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2566	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและวิชาการ	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3	โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและวิชาการ	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
4	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3	โครงการจัดซื้อจอภาพอัจฉริยะพร้อมอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนโรงเรียนหนองม่วงน้อยนานิคมสามัคคี อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	250,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3	โครงการสร้างสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กโรงเรียนบ้านหลุบคา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566	200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
6	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4	โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชาการ	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5	โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2566	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น	โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2566	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น	โครงการอบรมหลักสูตรท้องถิ่น “มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระปือไกล”	100,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
10	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น	โครงการจัดซื้อเครื่องดนตรีวงโยธวาทิต โรงเรียนโนนสะอาดวิทยาคาร	435,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
11	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น	โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม	500,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
12	สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดขอนแก่น	โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย จังหวัดขอนแก่นเชิงบูรณาการ	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
13	ที่ทำการปกครอง บ้านไผ่	โครงการ“งานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ และของดีอำเภอบ้านไผ่ ประจำปี 2566”	300,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
14	ที่ทำการปกครอง อำเภอนอนศิลา	โครงการเทศกาลประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่โนนศิลา ประจำปี 2565 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อำเภอนอนศิลา จังหวัดขอนแก่น	300,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
15	ที่ทำการปกครอง อำเภอุมแม	โครงการจัดงานประจำปี รวมของดีเมืองชุมแพ ประจำปี 2566	300,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
16	ที่ทำการปกครอง อำเภอน้อย	โครงการประเพณีบุญคุณลาน สู่ขวัญข้าวอำเภอน้อย ประจำปี พ.ศ. 2566	400,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
17	ที่ทำการปกครอง อำเภอกุฉินารายณ์	โครงการ“จัดงานอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอกุฉินารายณ์” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น	700,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
18	ที่ทำการปกครองอำเภอมัญจาคีรี	โครงการจัดงาน “เทศกาลกล้วยไม้ป่าบานและของดีเมืองมัญจาคีรี ประจำปี 2566”	500,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
19	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านแฮด	โครงการ “จัดงานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่และของดีอำเภอบ้านแฮด ประจำปี 2566”	150,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
20	ที่ทำการปกครองอำเภอนองสองห้อง	โครงการงานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ และของดีอำเภอนองสองห้อง ประจำปี พ.ศ. 2566	300,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
21	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านฝาง	โครงการประเพณีบุญคุณลาน ข้าวโพดหวาน สานไมตรีข้าวจี๊แซบและงานกาชาด อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
22	ที่ทำการปกครองอำเภอโคกโพธิ์ไชย	โครงการจัดงานประเพณีบุญเดือนหกประจำปี 2566	500,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
23	ที่ทำการปกครองจังหวัดขอนแก่น	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกำนันผู้ใหญ่บ้านฯ ในการบูรณาการมาตรการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566	1,200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
24	สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดขอนแก่น	โครงการกาชาดใส่ใจบรรเทาทุกข์ประสบสาธารณภัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	300,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
25	ที่ทำการปกครองอำเภอโนนศิลา	โครงการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น	313,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
26	สถานีตำรวจภูธรหนองนาคำ	โครงการชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยเสพติดอย่างยั่งยืน	200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
27	ที่ทำการปกครองอำเภอชำสูง	โครงการพัฒนาศักยภาพและทบทวนบทบาทหน้าที่ในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2566	500,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
28	ที่ทำการปกครองอำเภออุบลรัตน์	โครงการอบรมและศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดจันทบุรี	499,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
29	สถานีตำรวจภูธรมัญจาคีรี	โครงการอบรมเยาวชนทางไกลยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2566	200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
30	ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาขอนแก่น	โครงการพัฒนาเด็กสายวิทย์ฯ เรียนรู้วิถี ชีวิตจากสายน้ำสู่แผ่นดินฟ้า	60,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
31	มูลนิธิการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่น	โครงการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2566	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
32	มูลนิธิมะเร็งท้องถิ่นดี	โครงการความร่วมมือเพื่อป้องกัน และกำจัดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2566	4,901,500.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
33	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น	โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566	500,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
34	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น	โครงการ "พัฒนาศักยภาพห้องผ่าตัดศัลยกรรมกระดูกและข้อ" โรงพยาบาลแวงใหญ่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2565	1,059,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
35	มูลนิธิตะวันฉายเพื่อผู้ป่วยปากแห้งเพดานโหว่และพิการทางศีรษะและใบหน้า	โครงการบริการที่สมบูรณ์แบบเพื่อการดูแลผู้ป่วยภาวะปากแห้ง เพดานโหว่และความพิการแต่กำเนิดของศีรษะและใบหน้าในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2566	300,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
36	ที่ทำการปกครองอำเภอโนนศิลา	โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน่าอยู่ บ้านน่ามอง ประจำปี 2566	200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
37	ที่ทำการปกครองอำเภอโนนศิลา	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอโนนศิลา ประจำปีงบประมาณ 2566	100,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
38	สถานีตำรวจภูธรชุมแพ	โครงการอาสาสมัครต่อต้านยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566	300,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
39	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น	โครงการคุมกำเนิดสุนัขและแมวถาวรในพื้นที่อำเภอบ้านฝาง ปีงบประมาณ พ.ศ.2566	100,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
40	สถานีตำรวจภูธรภูพาน	โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันยาเสพติด อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566	100,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
41	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น	โครงการจัดนิทรรศการให้ความรู้ Food and Agro Tech 2023	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
42	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น	โครงการจัดนิทรรศการให้ความรู้ Air-Rail and Logistic Expo 2023	1,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
43	สมาคมกีฬาแห่งจังหวัดขอนแก่น	โครงการพัฒนากีฬานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศและนานาชาติ ของจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	5,000,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
44	เทศบาลนครขอนแก่น	โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยการจัดงานสงกรานต์ ปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2566	500,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
45	ที่ทำการปกครองอำเภอเขาสวนกวาง	โครงการแข่งขันวิ่งสวนสัตว์เขาสวนกวาง เทรล (KhonKaenZoo Adventure Trail Running) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
46	ที่ทำการปกครองอำเภออุบลรัตน์	โครงการจัดการแข่งขันมหกรรมกีฬาเพื่อมวลชนอำเภออุบลรัตน์ ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2566	150,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
47	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านแฮด	โครงการแข่งขันกีฬา บ้านแฮดเกมส์ ประจำปีงบประมาณ 2566	200,000.00	ดำเนินการแล้วเสร็จ
48	ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น	โครงการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประชาชน (บูรณาการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม) ด้วยระบบกล้องวงจรปิด (CCTV System)	3,750,000.00	ยกเลิกโครงการ

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
49	ที่ทำการปกครองอำเภอหนองนาคำ	โครงการจัดงานเทศกาลประจำปี 2565 อำเภอหนองนาคำ “งานเทศกาลม ปลา้ำแดง แงผ้าฝ้าย ไหว้พระพุทธานาคำ”	300,000.00	ยกเลิกโครงการ
50	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น	โครงการเพิ่มศักยภาพการพัฒนากลุ่ม/องค์กรสตรีจังหวัดขอนแก่น	3,000,000.00	ยกเลิกโครงการ
51	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น	โครงการพัฒนาสุขภาพโค - กระบือ อำเภออุบลรัตน์	392,000.00	ยกเลิกโครงการ
52	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น	โครงการส่งเสริมอาชีพตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับราษฎรในพื้นที่อำเภอแวงใหญ่	650,000.00	ยกเลิกโครงการ
53	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านขามป้อม	โครงการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มจักสานบ้านขามป้อมประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566	200,000.00	ยกเลิกโครงการ
54	ที่ทำการปกครองอำเภอเปือยน้อย	โครงการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งแก้ไขปัญหายาเสพติด(ศป.ปส.อ.เปือยน้อย) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566	100,000.00	ยกเลิกโครงการ
55	ที่ทำการปกครองอำเภอแวงใหญ่	โครงการงานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่และของดีแวงใหญ่ ประจำปี พ.ศ.2566	300,000.00	ตั้งจ่ายรายการใหม่
56	ที่ทำการปกครองอำเภอหนองเรือ	โครงการ"ฮิตฮอย อีสาน งานของดีหนองเรือ" ประจำปีงบประมาณ 2566	500,000.00	ตั้งจ่ายรายการใหม่
57	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น	โครงการส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 (โครงการยกระดับประเพณีสงกรานต์ม้หานครขอนแก่น)	500,000.00	ตั้งจ่ายรายการใหม่
58	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5	โครงการจัดซื้อเครื่องดนตรี ดี เป่า ประกอบวงโยธวาทิตของโรงเรียนบ้านนาชุมแสง ปีการศึกษา 2565	200,000.00	ตั้งจ่ายรายการใหม่

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงิน อุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
59	สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5	โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์เครื่องดนตรี วงโยธวาทิต โรงเรียนหนองกงเขื่อนหนองโนพัฒนา ประจำปี การศึกษา 2565	300,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
60	อุดหนุนที่ทำการ ปกครองอำเภอภูเวียง	โครงการจัดงานประเพณีบวงสรวงหลักเมืองภูเวียง และเทศกาลของดีเมืองภูเวียง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566	200,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
61	ตำรวจภูธรจังหวัด ขอนแก่น	โครงการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินประชาชน (บูรณาการแก้ไขปัญหา อาชญากรรม) ด้วยระบบกล้องวงจรปิด (CCTV System)	3,750,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
62	อุดหนุนศูนย์อนามัย ที่ 7 ขอนแก่น	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสิ่งปฏิกูลเพื่อตัด วงจรโรคพยาธิใบไม้ในตับและมะเร็งท่อน้ำดี ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2566	143,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
63	อุดหนุนสถานี ตำรวจภูธรชนบท	โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครตำรวจบ้าน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2566	100,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
64	อุดหนุนสถานี ตำรวจภูธรบ้านไผ่	โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครตำรวจบ้าน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2566	250,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
65	อุดหนุนสถานี ตำรวจภูธรบ้านไผ่	โครงการฝึกอบรมเยาวชนห่างไกลยาเสพติด ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2566	250,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
66	อุดหนุนสถานี ตำรวจภูธรบ้านฝาง	โครงการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2566	100,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่

ที่	หน่วยงานที่ขอรับเงิน อุดหนุน	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
67	องค์การบริหารส่วน ตำบลท่าพระ	โครงการอบรมและศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน/ชุมชน เพื่อพัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพสมาชิกสภาสภา อบต.ท่าพระ ผู้นำ ชุมชน เจ้าหน้าที่ สู่การขับเคลื่อนการแก้ปัญหาขยะอย่าง ยั่งยืน ประจำปี 2566	184,080.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่
68	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอชุมแพ	โครงการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า โรงเรียนโนนหัน วิทยายน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	400,000.00	ตั้งจ่าย รายการใหม่

หมายเหตุ

โครงการเงินอุดหนุนในข้อบัญญัติ จำนวน 54 โครงการ งบประมาณ 39,209,500.- บาท
ตั้งจ่ายรายการใหม่ จำนวน 14 โครงการ งบประมาณ 7,177,080.- บาท
โอนเพิ่ม จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 1,200,000.- บาท
ยกเลิกโครงการ จำนวน 7 โครงการ งบประมาณ 8,392,000.- บาท

รวมโครงการทั้งสิ้นในการออกตรวจติดตามและประเมินผล จำนวน 61 โครงการ
งบประมาณทั้งสิ้น 39,194,580.- บาท

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้เงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

ภาพประกอบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

**แบบตรวจติดตามโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**

ชื่อหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุน.....

ชื่อโครงการ.....จำนวนเงิน.....บาท

ส่วนที่ 1 ชื่อยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (เลือกเพียง 1 ข้อ ที่ตรงกับโครงการของท่าน)

1. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

() ด้านส่งเสริมสุขภาพคน () ด้านกีฬา () ด้านงานประเพณี () ด้านป้องกันแก้ปัญหาอาชญากรรม

2. การพัฒนาการศึกษา

() ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับ () พัฒนาแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม () เสริมสร้างคุณธรรมผู้เรียน

() สนับสนุนครู บุคลากรทางการศึกษา

3. การพัฒนาเมืองและชุมชน

() ขยายเขตไฟฟ้า () ขยายเขตประปา () ปรับปรุงภูมิทัศน์ () อื่นๆ

4. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

() ส่งเสริมการท่องเที่ยว () ส่งเสริมอาชีพเศรษฐกิจพอเพียง () ส่งเสริมการเกษตร () ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน

5. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

() ส่งเสริมการปลูกป่า () สำรวจอนุรักษ์พันธุ์ไม้ () ส่งเสริมอนุรักษ์แหล่งน้ำ () รักษาความสะอาดในชุมชน

6. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

() เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต () เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

() สนับสนุนกำนันผู้ใหญ่บ้าน () เพิ่มประสิทธิภาพผู้นำชุมชน

ส่วนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

ให้หน่วยงานที่รับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน จาก อบจ.ขอนแก่น ตอบคำถามข้างล่างตามความเป็นจริง

1. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะ

() ผู้บริหารหน่วยงาน () เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ () บุคลากรในหน่วยงาน

2. หน่วยงานของท่านได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวยุทธศาสตร์จังหวัดขอนแก่นหรือไม่

() จัดทำ () มีแต่ไม่จัดทำ () ไม่มี

3. โครงการนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดหรือไม่

() สอดคล้อง () ไม่สอดคล้อง () ไม่มี

4. หน่วยงานของท่านได้ตั้งงบประมาณสมทบหรือไม่

() ตั้งงบประมาณสมทบ () ไม่ได้ตั้งงบประมาณสมทบ

5. หน่วยงานท่านได้ขอรับงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบหรือไม่ นอกจากหน่วยงานของ อบจ.ขอนแก่น

() ขอรับเงินจากหน่วยงานอื่น () ไม่ขอรับเงิน () บูรณาการร่วมกัน

6. การดำเนินงานตามโครงการนี้ ท่านได้ดำเนินการ จัดซื้อ/จัดจ้าง ตามระเบียบฯ ของหน่วยงานท่านหรือไม่

() ดำเนินการตามระเบียบฯ () ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบฯ () เป็นหน่วยงานอิสระ

7. การดำเนินงานตามโครงการนี้ ท่านได้จัดทำรายละเอียดการรับ-จ่ายเงิน ไว้ชัดเจน เพื่อรับการตรวจสอบหรือไม่

() จัดทำหลักฐานครบถ้วน () จัดทำ หลักฐานไม่ครบถ้วน () ไม่ได้จัดทำ

8. การดำเนินงานโครงการนี้มีเงินเหลือจ่าย และนำส่งคืนหรือไม่ (ระบุจำนวนเงินเหลือจ่าย ท้ายแบบประเมิน)

() เหลือจ่ายนำส่งคืน () เหลือจ่ายยังไม่นำส่งคืน () ไม่มีเงินเหลือจ่าย

9. ดำเนินการแล้วเสร็จ ได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้ อบจ.ขอนแก่น ทราบหรือไม่

() ยังไม่รายงาน () รายงานแล้ว (ระบุเลขที่หนังสือส่ง.....).

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ

คำชี้แจง : ให้หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนฯ เลือกระดับคะแนนการมีส่วนร่วมต่อผลการดำเนินงานตามโครงการในครั้งนี้

1. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม
() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
2. หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ
() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
3. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม
() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
4. หน่วยงานของท่านได้เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม
() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
5. หน่วยงานของท่านได้รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ
() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
6. หน่วยงานของท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม
() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ข้อมูล ลงชื่อ.....ผู้รับรอง
(.....) (.....)

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

วันที่

วันที่.....

แบบสอบถามเพื่อการติดตามและประเมินผล
การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

.....

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต้องการทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการ
2. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารตัดสินใจว่าจะปรับเปลี่ยนหรือยุติการให้การอุดหนุนต่อไปหรือไม่

ชื่อโครงการ

ที่ตั้ง

งบประมาณบาท

ระยะเวลาการดำเนินการวันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึง วันที่..... เดือน กันยายน พ.ศ...2566

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามนี้ได้โดยอิสระ ตามความคิดเห็นของท่าน และไม่ต้องเขียน ชื่อ-สกุล ลงในแบบสอบถามแต่อย่างใด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (5 ข้อ) ให้ท่านทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง	
2. อายุ	☐ ไม่เกิน 20 ปี	☐ 21 – 30 ปี	☐ 31 – 40 ปี
	☐ 41 – 50 ปี	☐ 51 – 60 ปี	☐ 61 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด	☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมต้นหรือเทียบเท่า	☐ มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า
	☐ ปวส.หรือเทียบเท่า	☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
	☐ อื่น ๆ ระบุ.....		
4. สถานภาพ	☐ ประชาชนทั่วไป	☐ ประชาคมหมู่บ้าน	☐ อสม.
	☐ ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน	☐ เจ้าหน้าที่/พนักงานของรัฐ	☐ อื่น ๆ ระบุ.....
5. อาชีพหลัก	☐ เกษตรกรรม	☐ รับจ้างทั่วไป	☐ นักเรียน/นักศึกษา
	☐ ธุรกิจส่วนตัว/
ค้าขาย/ เอกชน	☐ รับราชการ	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อผลการดำเนินงานโครงการ

คำชี้แจง กรุณาประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ที่กำหนดไว้ 5 ลำดับ

ลำดับที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อผลการดำเนินงานโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	โครงการนี้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม					
2.	โครงการนี้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลของโครงการ/กิจกรรม					
3.	ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม					
4.	โครงการนี้มีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ					
5.	การเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม					
6.	โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน					
7.	ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนท้องถิ่น					
8.	ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทร. 0 4323 9256

การติดตามและประเมินผล
การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

คณะที่ปรึกษา

1. ดร.พงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. นายสิทธิกุล ภูคำวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. นายธาดา พรหมสาขา ณ สกลนคร	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
4. นายประสิทธิ์ ทองแห่งไทย	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
5. ว่าที่ร้อยเอก พงเจตน์ พรภุณา	ปลัดนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
6. นางอาชีชะห์ ว่องไว	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. นายวิบูลย์ เรืองประเสริฐกุล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ประธานกรรมการฯ
2. นายจรูญ อ่วยนอก	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
3. นายณณทัตพิชัย กันตวธีระณัต	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
4. นางฐิติรัตน์ อัครสุริย์	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
5. นายประไพ ชาญจระเข้	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
6. ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
7. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
8. นายประยุทธ์ ชาญนวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
9. ดร.มงคล อติอนุวรรตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
10. รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่รับผิดชอบสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ		กรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น		กรรมการฯ/เลขานุการ

คณะทำงาน

1. นางเย็นแซ จันทะรี	หัวหน้าฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล	คณะทำงาน
2. นางนวลมณี เหล่ากุนทา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
3. นายณัฐวัฒน์ แววมณีธนวัต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	คณะทำงาน
4. นางสาวสุกฤตา หาญศรี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน
5. นางรุ่งฤทัย ดำรงชัย	ผู้ช่วยนักวิชาการคอมพิวเตอร์	คณะทำงาน
6. นางสาวศิริวรรณ ตาหมื่น	ผู้ช่วยนักวิเคราะห์นโยบายและแผน	คณะทำงาน
7. นางสาวกรกนก วิริยปิยะ	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ	คณะทำงาน
8. นางสาวพรกนก คำวิเชียร	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน

